Муркаш район хаçачĕ

Çĕнтерӳ ялавĕ

1944 çулхи çу уйăхĕн 5-мĕшĕнчепе тухать

79 (8040) № ✻ Шăмат кун, 2012 çулхи юпа (октябрь) уйăхĕн 13-мĕшĕ ✻ Хакĕ ирĕклĕ

Ыран – Ял хуçалăхĕпе тирпейлекен промышленноç ĕçченĕн кунĕ

«Путь Ильича» агрофирмăра пĕр улшăнмасăр нумай çул ĕçлесе ыттисемшĕн ырă тĕслĕх пулса тăракансем сахал мар. Вĕсенчен пĕрисем – эсир паян сăн ӳкерчĕкре куракансем. Калерия Петровна Димитриева ветеринари фельдшерĕ (сулахайра) хăйĕн ĕçне вăхăтра та ăста пурнăçланипе палăрса тăрать. Нумаях пулмасть вăл ĕçри ӳсĕмсемшĕн район администрацийĕн Тав çырăвне тивĕçрĕ. Унăн юлташĕ Светлана Александровна Иванова та общеcтвăлла выльăх-чĕрлĕх патĕнче вунă çул ытла вăй хурать. Хăйĕн тăрăшулăхĕпе вăл та – ыттисемшĕн ырă тĕслĕх.

А. БЕЛОВ сăн ӳкерчĕкĕ.

ЧĂВАШ РЕСПУБЛИКИН АГРОПРОМЫШЛЕННОÇ КОМПЛЕКСĔН ХИСЕПЛĔ ĔÇЧЕНĔСЕМ ТАТА ВЕТЕРАНĔСЕМ!

Сире Ял хуçалăхĕпе тирпейлекен промышленноç ĕçченĕн кунĕ ячĕпе пĕтĕм чунтан саламлатăп!

Раççей – сивĕ климатлă çĕр-шыв. Çавна май кунта хресчен ĕçĕ кирек хăçан та çăмăл пулман, çапах çав вăхăтрах ку ĕç чи хисепли шутланнă, вĕт вăл патшалăхăн апат-çимĕç хăрушсăрлăхĕ çине кăна мар, общество, кашни çемье тата кашни уйрăм çын хайне мĕнлерех туясси çине те тӳрремĕнех витĕм кӳрет.

Чăваш Ен экономикинче агропромышленноç комплексĕ паллă вырăн йышăнать, çавна пулах «АПК аталанăвĕ» приоритетлă наци проектне пурнăçлас енĕпе пирĕн республика чи лайăх регионсенчен пĕри шутланать. Патшалăхăн витĕмлĕ пулăшăвне пула Чăваш Республикин аграри секторĕ, ĕç кăтартăвĕсене çулсерен лайăхлатса пырса, кал-кал аталанать. Сăмахран, юлашки пилĕк çулта Чăваш Енре тыр-пул туса илесси 53,3 процент чухлĕ ӳснĕ, çĕр улми енĕпе ӳсĕм – 22,3 процент, пахча çимĕç енĕпе – 1,9 хут. Республикăри мĕн пур ял хуçалăх таварĕсене туса илекенсене ĕçченĕсене ĕçленĕхпе тăрăшулăхшăн тата çак социаллă пĕлтерĕшлĕ ĕçе яваплăха туйса пурнăçланăшăн чунтан тав тăватăп.

(Вĕçĕ 2-мĕш стр.)

ХИСЕПЛĔ ЯЛ ĔÇЧЕНĔСЕМ! ÇАК СУМЛĂ ĔÇĔН ВЕТЕРАНĔСЕМ!

Сире мĕн пур кăмăлтан Ял хуçалăхĕпе тирпейлекен промышленноç ĕçченĕн кунĕ ячĕпе саламлатăп.

Мĕн ĕмĕртенпех сумлă та пархатарлă пулнă ял хуçалăхĕнче вăй хуракансен ĕçĕ. Эсир канлĕх мĕнне пĕлмесĕр тăрăшнăран ĕнтĕ пирĕн сĕтел апат-çимĕçпе тулăх. Тыр-пул, пахча çимĕç çитĕнтеретĕр, выльăх апатне хатĕрлетĕр – кашни ĕçе чунтан юратса тăватăр.

Кăçал та тухăçлă тыр-пул, çĕр улми туса илес тесе тăрăшрăр. Çанталăкăн кашни саманчĕпе усă курса вĕсене пуçтарса илес тесе тимлерĕр, выльăх апатне хатĕрлерĕр, кĕр тыррисене акса хăвартăр. Тавах сире çакăншăн.

Выльăх - чĕрлĕх отраслĕнче те хăйсен ĕçне юратакансем вăй хураççĕ. Аш-какай, сĕт, çăмарта ытларах туса илессишĕн тимлеççĕ. Вĕсене те чунтан тав тăвас килет.

Районти хресчен (фермер) хуçалăхĕсене, килти хушма хуçалăх тытакансене те тав сăмахĕ калас килет. Район аталанăвĕнче вĕсен тӳпи те çителĕклех.

Шкулсенче вĕренекенсем те ырă сăмаха тивĕç. Çуллахи вăхăтра ял хуçалăх культурисене çум курăкран тасатнă çĕрте те, вырмара йĕтемсем çинче те, кĕркунне ял хуçалăх предприятийĕсенче çĕр улми кăларнă çĕрте те аслисенчен кая мар тăрăшрĕç вĕсем.

Тавах сире пурне те пархатарлă ĕçĕршĕн, чăтăмлăхăршăн, тăван çĕре юратнăшăн.

Халĕ умра тĕллев: выльăх-чĕрлĕхе ăнăçлă хĕл каçармалла, вĕсен йышне сыхласа хăвармалла, выльăх-чĕрлĕх продукцине ытларах туса илмелле. Мĕн палăртнине пурнăçламалла пултăр сирĕн.

Пурне те сирĕн сывлăхлă вăрăм кун-çул сунатăп. Ĕçĕрсем ăнса, сулăрсем уçăлса пыччăр. Инкек-синкек сирĕнтен айккинчен пăрăнса иртĕр.

Район администрацийĕн пуçлăхĕ Р. ТИМОФЕЕВ.

Республикăра

Çĕрпе усă курассинче йĕрке çукрах-ха

Октябрĕн 10-мĕшĕнче Чăваш Ен Пуçлăхĕ Михаил Игнатьев ЧР Министрсен Кабинечĕн ларăвне ирттернĕ. Лару пуçламăшĕнче вăл çĕр хутшăнăвĕсен ыйтăвĕ çинче чарăннă. Ăнсăртран мар. Ытлари кун РФ Патшалăх Канашĕн Президиумĕн ларăвĕнче шăпах çĕр пирки çивĕч калаçу пулнă.

Республика Пуçлăхĕ çĕр-шыв Президенчĕн сăмахĕсене илсе кăтартнă. Патшалăх Канашĕн Президиумĕн ларăвĕнче Владимир Путин коррупципе çыхăннă пулăмсем çĕр хутшăнăвĕсене аталантарма чăрмантарнине палăртнă. Кунта хушма мерăсем йышăнас пулать, чăрмавсене сирмелле. Граждансем ирĕклĕнех çĕр участокĕсем илме, вĕсемпе усă курма пултарччăр. Çĕре харпăрлăха илнисенчен хăшĕсем хальхи вăхăтра вĕсемпе эффективлă усă курмаççĕ, кайран вуншар хут хаклăрах хакпа сутас тĕллевпе кĕтеççĕ, ниĕпле ĕçсем те пурнăçламаççĕ.

Михаил Игнатьев палăртнă тăрăх республика Правительстви юлашки çулсенче ял хуçалăх тĕллевлĕ 709 гектар çĕре çурт-йĕр строительстви валли куçарнă. Анчах та паянхи куна çĕрпе усă куракансенчен 10 проценчĕ кăна хăйсен обязательствисене пурнăçлать, ытти 90 проценчĕ çĕре илсе сутма кăна туяннă.

Республика Пуçлăхĕ ку тĕлĕшри патшалăх позицине тепĕр хут уçăмлатнă – каялла илмелле кун пек çĕр участокĕсене. Паллах, вĕсене туртса илмĕç, туянĕç, анчах та харпăрлăх хуçисем ыйтакан хаксемпе мар. Çĕр лаптăкĕсем нумай ачаллă çемьесене тивĕçтерме, пĕчĕк тата вăтам бизнеса аталантарма, çурт-йĕр строительстви валли кирлĕ.

Çамрăк çемьесене çурт-йĕрпе тивĕçтерме – 70 млн тенке яхăн

Юпа уйăхĕн 8-мĕшĕнче Раççей Регионсен аталанăвĕн министерствинче 2011–2015 çулсенче федерацин «Пурăнмалли çурт-йĕр» тĕллевлĕ программин «Çамрăк çемьесене пурăнмалли çурт-йĕрпе тивĕçтересси» çум программине пурнăça кĕртмешкĕн хутшăнма федераци субъекчĕсене конкурс ирттерсе суйлас тĕлĕшпе ĕçлекен комиссин ларăвĕ пулнă. Унта 2012 çулта регионсене çак çум программăна пурнăçлама мĕн чухлĕ укçа-тенкĕ кирлипе, çавăн пекех ăна федераци субъекчĕсен хушшинче валеçессипе çыхăннă ыйтăва сӳтсе явнă. Хушма субсидисен пĕтĕмĕшле виçи 378,425 млн тенкĕпе танлашнă. Комисси йышăнăвĕпе ăна 19 регион хушшинче пайланă.

Чăваш Республики çамрăк çемьесене пулăшу кӳме 69,94 млн тенкĕ илнĕ. Федераци уйăрнă укçа-тенкĕ кăçал Чăваш Енри тата 380 çамрăк çемьене ку чухнехи хăтлă çурт-йĕрпе тивĕçтерме май парать. 2006 çултанпа, федерацин çак программи вăя кĕнĕренпе, республикăри 3357 çамрăк çемье патшалăх пулăшăвĕ илнĕ, пурăнмалли çурт-йĕр условийĕсене лайăхлатнă.

Конкурс

Çулталăк çемйи – Прокопьевсен çемйи

«Çулталăк çемйи» ятпа районта конкурс йĕркеленĕччĕ. Кăçал ку конкурса пĕтĕмпе 7 çемье хутшăнма кăмăл тунă. Октябрĕн 11-мĕшĕнче конкурс комиссийĕ тăратнă материалсене пăхса тухса итогсене пĕтĕмлетрĕ.

Комисси пĕр саслă пулса «Çулталăк çемйи» конкурсра Оринин ял тăрăхне кĕрекен Вăрманкассинче пурăнакан Оксана Валерьевнăпа Алексей Георгиевич Прокопьевсен çемйи мала тухнă тесе йышăнчĕ. Вĕсен республика конкурсне хутшăнмалла пулать.

Чуманкасси ял тăрăхĕнчи Светлана Леонидовнăпа Алексей Иванович Николаевсен çемйи «Чи туслă çемье» номинацире, Ярапайкасси ял тăрăхĕнчи Светлана Александровнăпа Вячеслав Владимирович Скворцовсен çемйи «Чи творчествăлла çемье» номинацире, Турай ял тăрăхĕнчи Ирина Михайловнăпа Дмитрий Юрьевич Пановсен çемйи «Социаллă чи ответлă çемье» номинацире, Çатракасси ял тăрăхĕнчи Надежда Германовнăпа Андрей Анатольевич Ивановсен çемйи «Чи ĕçчен çемье» номинацире, Катькас ял тăрăхĕнчи Надежда Александровнăпа Радим Петрович Мироновсен çемйи «Йăлайĕркене упракан чи лайăх çемье» номинацире, Ярослакра ял тăрăхĕнчи Олеся Витальевнăпа Алексей Николаевич Димитриевсен çемйи «Спортпа туслă çемье» номинацире палăрчĕç.

В. ШАПОШНИКОВ.

Йышăну

Техникăна – хĕллехи управа

ЧР Ял хуçалăх министерствипе çĕр ĕçĕнче ĕçлекен техникăна пăхса тăракан патшалăх инспекцийĕн пĕрлехи приказĕпе килĕшӳллĕн район администрацийĕн йышăнăвĕ кун çути курчĕ. «Ял хуçалăх техникине управа лартассипе смотр ирттересси çинчен» йышăнупа вăл районта юпа уйăхĕн 8 – 26-мĕшĕсенче иртет. Смотр ирттерме йĕркеленĕ комиссие район администрацийĕн пуçлăхĕн 1-мĕш çумĕ, экономика, АПК аталанăвĕн тата муниципаллă харпăрлăх управленийĕн пуçлăхĕ В. Ананьев ертсе пырать. Йышăнура смотр валли ятарлă график çирĕплетнĕ.

С. НИКОЛАЕВ, ЧР патшалăх техника надзор инспекцийĕн районти инспекторĕ.

Кĕскен

Кашни виççĕмĕш çемье кредит илнĕ

Ял çыннисем килти хушма хуçалăха аталантарма çăмăллатнă кредитсем активлă илеççĕ. «АПК аталантарасси» наци проекчĕ вăя кĕме пуçланăранпа районта 4246 кредит панă, пĕтĕмпе 690,4 миллион тенкĕлĕх.

Кредита ял çыннисем ытларах выльăх-чĕрлĕх хуралтисем тума е юсама тата ял хуçалăх техники туянма илеççĕ.

Кредитпа Катькас, Оринин, Муркаш ял тăрăхĕсенче пурăнакансем ытларах усă кураççĕ.

Ыран – суйлав

Ял тăрăхĕсен пуçлăхĕсене суйлаççĕ

Ыран, октябрĕн 14-мĕшĕнче, Муркаш, Чуманкасси тата Йӳçкасси ял тăрăхĕсен территорийĕсенче суйлав иртет. Асăннă ял тăрăхĕсен территорийĕсенче пурăнакан суйлавçăсен хăйсен ял тăрăхĕн пуçлăхне суйламалла пулать. Муркаш ял тăрăхĕн территорийĕнче вырнаçнă 3, Чуманкасси ял тăрăхĕнчи 2 тата Йӳçкасси ял тăрăхĕнчи 4 суйлав участокĕ хăйсен суйлавçисене йышăнма хатĕр.

Суйлав участокĕсем ирхи 8 сехетре ĕçлеме пуçăнаççĕ. Ку е вăл кандидатшăн 20 сехетчен сасăлама май пулĕ. 20 сехет хыççăн сасăлав вĕçленет.

Кашни суйлавçă хăйĕншĕн кăна сасăлать. Сасăламалли бюллетене алла илнĕ чухне паспорт ыйтĕç. Çавăнпа та суйлав участокне кайнă чухне пĕрле паспорт илме манмалла мар.

Муркаш, Чуманкасси тата Йӳçкасси ял тăрăхĕсен территорийĕсенче пурăнакан суйлавçăсем ыранхи суйлавра активлăх кăтартасса, тивĕçлĕ кандидатсемшĕн сасăласса шанас килет.

Çырăнтару – 2013

Хаклă вулаканăм!

Районти «Çĕнтерӳ ялавĕ» хаçата 2013 çулхи январьтен илсе тăма малалла çырăнтараççĕ.

Эпир вулакансене пĕлтернĕччĕ, июль уйăхĕнчен шăмат кунсенчи кăларăм 8 страницăпа тухма пуçларĕ.

Райхаçат редакцийĕ.

Ыран – Ял хуçалăхĕпе тирпейлекен промышленноç ĕçченĕн кунĕ

(Вĕçĕ. Пуçл. 1-мĕш стр.)

Пĕлтĕрхи ĕç кăтартăвĕсем тăрăх Чăваш Ен ял хуçалăх пĕлтерĕшлĕ 100 гектар çĕр пуçне 52,8 тонна сĕт туса илсе Атăлçи федераци округĕнче 1-мĕш, аш-какай туса илес енĕпе вара – ку кăтарту 11,3 тонна – иккĕмĕш вырăна тухнă. 2012 çулта та кал-кал аталану лайăх шайра сыхланса юлать. Кăçалхи 8 уйăх хушшинче аш-какай, сĕт тата çăмарта туса илесси тивĕçлĕн 11,7, 1,1 тата 6,6 процент чухлĕ ÿснĕ.

2012 çулта республикăн аграри секторне 5,4 миллиард тенкĕ ытла кредит ресурсĕсене явăçтарнă (2011 çул тĕлне ÿсĕм – 25%), çав шутра пĕчĕк калăпăшлă хуçалăхсем (килти хушма хуçалăхсем, хресчен фермер хуçалăхĕсем, ял хуçалăх потребитель кооперативĕсем) 3,3 миллиард тенкĕлĕх çăмăллăхлă кредитсемпе усă курнă, ку кăтарту пĕлтĕрхинчен 42 процент чухлĕ пысăкрах. Кăçал килти хуçалăхсем усă куракан ресурссен хуçалăхри пĕр çын пуçне тивекен шайĕ 14850 тенкĕпе танлашать, 2006 çулхипе танлаштарсан ку хисеп виçĕ хута яхăн ÿснĕ. Явăçтарнă инвестицисем çĕр ĕçченĕсене çĕнĕ техника туянма, туса илекен продукци калăпăшне ÿстерме май параççĕ. Ял хуçалăх производствин культури ÿссе пыни те савăнтарать.

2013–2015 çулсенчи вăтам вăхăтлăхри малашлăх валли йышăннă бюджет проектĕнче аграри отраслне патшалăх пулăшу памалли мĕн пур тĕп майсене палăртса хăварнă. Унсăр пуçне пĕчĕк калăпăшлă хуçалăхсене патшалăх пулăшăвĕ памалли çĕнĕ майсем палăртса хунă. Ĕçе пуçăнакан 50 ытла фермера 1,1 миллион тенкĕлĕх грантсем уйăрса панă.

Раççей Пĕтĕм тĕнчери суту-илÿ организацине кĕни пирĕн çĕр ĕçченĕсемшĕн хальхи малта пыракан технологисене ĕçе кĕртме тата туса кăларнă продукцие вырнаçтарма, ял ĕçченĕсем валли пысăк технологиллĕ ĕç вырăнĕсем йĕркелеме, ĕç тухăçлăхне ÿстерме тата çавна май ял ĕçченĕсен ĕç укçине пысăклатма анлă майсем туса парать.

Пысăк пахалăхлă, экологи тĕлĕшĕнчен таса, тавар туянакансене хакĕ енчен тивĕçтерекен апат-çимĕç продукчĕсем туса кăларасси конкуренци тупăшăвĕнче çĕнтерме пулăшакан тĕп майсенчен пĕри пулса тăмалла. Чăваш Енри ял хуçалăх таварĕсене туса илекенсем хăйсен умĕнче тăракан тĕллевсене пурнăçласси пирки иккĕленместĕп. Вĕсене пурнăçлама шалти хăватлă резервсем, республикăра пурăнакан кашни çыннăн ырлăхĕшĕн усă курма кирлĕ пысăк вăй-хăват пур.

Аграри секторĕн мĕн пур ĕçченне çирĕп сывлăх, ĕçре çитĕнÿсем, тулăх пурнăç тата çемьере ăнăçу сунатăп!

Чăваш Республикин Пуçлăхĕ
М. ИГНАТЬЕВ.

И. Николаев: «Мĕн акни-лартнине пÿлмене хывма тăрăшрăмăр»

Сăмах – ертÿçĕне

Октябрĕн 14-мĕшĕнче – Раççейре Ял хуçалăхĕпе тирпейлекен промышленноç ĕçченĕн кунĕ, вăл çак уйăхăн иккĕмĕш вырсарни кунĕнче пулать. Уява çак тапхăрта ирттернине чĕпсене кĕркунне шутланипе ăнлантарма пулĕ.

Эпĕ паллă кун умĕнхи калаçăва район пуçлăхĕпе, депутатсен районти Пухăвĕн председателĕпе, Ильич ячĕпе хисепленекен ял хуçалăх производство кооперативĕн ертÿçипе Игорь Васильевич Николаевпа ирттертĕм, ку таранчченхи ĕçе тишкерме ыйтрăм.

– Кашни çул çĕр ĕçченне çанталăк хăйне майлă тĕрĕслет: е ытлашши шăрăх, е тăтăш çумăр. Çавăнпа та меллĕ самант суйласа çĕре вăхăтра шуратса хăварма, мĕн акни-лартнине тăкаксăр пÿлмене хывма тăрăшмалла. Черетлĕ ял хуçалăх çулне вĕçлерĕмĕр тесе шутлатăп.

Кăçал тĕш тырă акса тăвасси, унран тупăш илесси пĕтĕмĕшле 115 процентпа танлашрĕ. Иртнĕ вырмара пирĕн çĕр ĕçченĕсем вăтамран 25,6 центнер (ампар виçипе) тухăçпа 1460 тонна тырăпулă пуçтарса пÿлмене хывреç. Кунта манăн тырă-пулă пухса кĕртес ĕçре уйрăмах тăрăшулăхпа палăрнă В. Авраамов, О. Григорьев, Е. Васильев комбайнерсене, Ю. Мадиковпа Ю. Михеев водительсене ырăпа палăртас килет.

Çĕр улмин пĕтĕмĕшле тухăçĕ 750 тоннăна яхăн пулчĕ. Çак кăтарту иртнĕ çулхинчен икĕ хут ытларах. Хуçалăх «крепыш», «брянский деликатес», «удача» çĕр улми сорчĕсемпе анлă усă курать. Ял хуçалăх культуринчен пысăк тухăç илессинче вара çĕре вăхăтра тата технологие пăхăнса пахалăхлă хатĕрлени пысăк пĕлтерĕшлĕ. Çак ĕçре уйрăмах Л. Макаров, А. Александров, Ю. Егоров, В. Егоров, А. Павлов ĕçченсем ырми-канми тăрăшаççĕ.

Çанталăк çумăрлă пулнипе вара хăшпĕр ĕç каярах та юлса пычĕ. Апла пулин те уй-хире йăлтах пуштăрмăр, кĕр аки-сухине те пурнăçларăмăр. Пĕтĕмĕшле илсен кăçалхи тăхăр уйăха хуçалăх тупăшлă вĕçлерĕ. Унăн шайĕ пилĕк миллион тенкĕне яхăн.

Юлашки çулсенче хуçалăх пахалăхлă вăрлăх хатĕрлесе сутассипе тĕллевлĕ ĕçлет. Çавна май тĕш тырă тухăçĕ те, пĕтĕмĕшле тупăш илесси те малтанхи тапхăртинчен палăрмаллах ÿсрĕ. Тĕш тырă тасатмалли, типĕтмелли комплекс хута яни те пирĕншĕн пысăк пĕлтерĕшлĕ. Ун витĕр пĕр талăкра çĕр тонна таран пахалăхлă тырă тухать.

Çапах та «АПК аталантарасси» приоритетлă наци проекчĕ хăй ĕçне пуçăнман тата малашне те витĕмлĕ аталанман пулсан ял хуçалăх отраслне аталантарассинче çĕр ĕçченĕн уйрăм тăрăшулăхĕ кăна çителĕксĕртерех пулнă пулĕччĕ. Çаплах вара асăннă проект Патшалăх программи пулса тăчĕ. Унăн витĕмĕпе пĕтĕмĕшле продукци туса илесси, усă курман çĕре пусă çаврăнăшне кĕртесси тата ытти те ÿсрĕ. Çак утăмăн тĕллевĕ, тĕпрен илсен, çĕр ĕçченне ытларах продукци туса илме кăна мар, рынок шайне пысăкрах пахалăхлă продукципе тухма çул уçмалла.

Çавăн пекех ял хуçалăхне сезонлă ĕç тапхăрĕнче патшалăх пĕрремĕш çул кăна мар çирĕплетнĕ хакпа сĕрмелли-çунтармалли материалсемпе тивĕçтерчĕ. Ку пулăшу та çĕр ĕçченĕшĕн питĕ вырăнлă пулчĕ.

Выльăх-чĕрлĕх отраслне модернизацилесси пурнăçланать, сарайсене реконструкцилесси пырать. Кĕтÿри выльăх йышне пĕр шайрах тытма, ÿстерме тăрăшатпăр. Çавна май ку енĕпе тĕллевлĕ ĕçленĕшĕн 1 миллион та 555 пин тенкĕ патшалăх пулăшăвне тивĕçрĕмĕр.

Усă курман çĕрсене пусă çаврăнăшне кĕртессине йышăннă указа пурнăçлатпăр. Çаплах вара эпир 175 гектар çум курăк пуснă уй-хире пусă çаврăнăшне кĕртнипе патшалăх пулăшăвне тивĕçрĕмĕр.

Çавăн пекех тепĕр ырă саманта та палăртас килет. Хуçалăха тăрăшнисĕр пуçне кашни ĕçчен хушма хуçалăх тытать. Юлашки çулсенче патшалăх вĕсене те курăмлă пулăшупа тивĕçтерет.

Паллах тĕрлĕ кредит, субсиди уйăрни, ăратлă выльăх ĕрчетме пулăшни, минераллă удобрени туянма паракан тата ытти çăмăллăхсем вăйра тăни ĕçлеме хавхалантарать. Çав хушăрах çĕр ĕçченĕн кăмăлне хуçакан самантсем те пур.

– Ресурс перекетлеме май паракан инновациллĕ технологипе сирĕн хуçалăх пĕрремĕш çул кăна мар усă курать.

– Ĕçре çак мелпе усă курнин тĕп тĕллевĕ – пĕчĕкрех тăкаксемпе пысăкрах тупăш илесси. Çакăнта чи малтанах нумай операциллĕ агрегатсем материалсене, ĕç тăкакĕсене, çын ресурсĕсене перекетлеме май панине асăнмалла. Ку вăл йăлтах – паянхи кун ыйтăвне тивĕçтерни. Юлашки çулсенче машинăпа трактор паркне çĕнетессипе çине тăрса ĕçлетпĕр. Кăçал ку ĕçе 1 миллион та 560 пин тенкĕлĕх пурнăçларăмăр.

– Ял хуçалăхĕнче ĕçлеме çамрăк специалистсене яла илсе пырасси тата вĕсене унта тĕпленсе пурăнма хăтлă пурнăç условийĕсемпе тивĕçтересси – паянхи çивĕч ыйтусенчен пĕри.

– Хальхи тапхăрта çамрăк специалистсем ытларах аякка кайма тăрăшаççĕ. Çавна май пирĕн вĕсене хамăр патра ĕç вырăнĕпе тата пурнăç условийĕсемпе тивĕçтермелле. Çак тĕллевпе тĕрлĕ программа пурнăçланать. Кунта чи малтанах «Ялсен 2013 çулччenхи социаллă аталанăвĕ» тĕллевлĕ федераллă тата ытти хушма программа ăнăçлă ĕçленине асăнмалла. Пирĕн хуçалăхра тăрăшакан çирĕм ытла ĕçчен каялла таврăса памалла мар субсидие тивĕçрĕ.

– Калаçăва ырă сăмахпа вĕçлени – çĕр ĕçченне тав туни, ун кăмăлне çемçетни.

– Çĕр ĕçĕпе тачă çыхăннă ĕçченсене, вăл шутра ачасене те, тивĕçлĕ канăва тухнисене те пысăк тав сăмахĕ калатăп, ырлăх-сывлăх сунатăп. Паллах кашни ĕçчене кунта ятран асăнма май çук, пурте вăй-хал çитнĕ таран тăрăшаççĕ. Пĕрлехи тăрăшулăхпа черетлĕ ĕçе вĕçлерĕмĕр. Ял хуçалăхĕ тĕрлĕ отрасле пĕрлештерет. Тĕллевĕ вара пурин те пĕрре – паян ĕнерхинчен тупăшларах, ыран паянхинчен ăнăçларах тимлесси.

Р. ИЛЛАРИОНОВА
калаçнă.

Саламлатпăр

Чи хаклă çыннăмăра, савнă мăшăра, юратнă аттене, ывăлăма, ырă кăмăллă кукаçие, асаттене – Çĕньял Очăкасси ялĕнче пурăнакан **Владимир Григорьевич РОМАНОВА** 60 çулхи юбилей ячĕпе чун-чĕререн чи ăшă сăмахсемпе саламлатпăр. Тавах сана ырă кăмăлушăн, чун ăшшине пире парнеленĕшĕн. Эпир сана юрататпăр, эс пурришĕн савăнатпăр, санпа мухтанатпăр. Сывлăху сан çирĕп пултăр, кунçулу вăрăм та телейлĕ килтĕр.

Саламлаканĕсем: амăшĕ, мăшăрĕ, икĕ хĕрĕпе ывăлĕ, кĕрÿшĕсем, кинĕ, мăнукĕсем, çывăх тăванĕсем, хăтитăхлачисем.

Чи хаклă та юратнă аннене, асаннене, ырă кăмăллă тăвана – Çатракасси ялĕнче пурăнакан **Вера Павловна ШАРОВĂНА** çуралнă кунĕ ячĕпе чун-чĕререн ăшшăн саламлатпăр. Çирĕп сывлăх, вăрăм кун-çул, телей сунатпăр, эс пурришĕн савăнатпăр. Эпир сана пурте юрататпăр, хисеплетпĕр. Ачусемпе, мăнуксемпе, тăвансемпе килĕштерсе пурăнма Турри сана тата нумай çул усратăр, чир-чĕртен сыхлатăр.

Саламлаканĕсем: ывăлĕсем, кинĕсем, мăнукĕсем, хăти-тăхлачисем, тăванĕсем.

Юратнă аннене, кăмăллă асаннене, хисеплĕ тăвана – Шаптак Муркаш ялĕнче пурăнакан **Валентина Александровна АВДЕЕВĂНА** юбилей ячĕпе чун-чĕререн ăшшăн саламлатпăр. Юман пек çирĕп сывлăх, чăваш сурпанĕ пек вăрăм ĕмĕр сунатпăр. Турри сана чир-чĕртен сыхласа тăтăр, вăй-хал патăр. Пире савăнтарса нумай çул пурăнмалла пултăр. Эпир сана юрататпăр, хисеплетпĕр.

Саламлаканĕсем: ывăлĕсемпе кинĕ, мăнукĕсем, тăванĕсем, кÿршисем, «Муркаш» фольклор ушкăнĕ, ĕçтешĕсем.

Юратнă аннене, ырă кăмăллă асаннене, хаклă тăвана – Хорнуй ялĕнче пурăнакан **Вера Максимовна НИКОЛАЕВĂНА** 80 çул тултарнă ятпа чи ăшă сăмахсемпе саламлатпăр. Юман пек çирĕп сывлăх, чăваш сурпанĕ пек вăрăм ĕмĕр, телей сунатпăр. Ачусемпе, мăнуксемпе, тăвансемпе килĕштерсе пурăнма Турри сана тата нумай çул усратăр, чир-чĕртен сыхлатăр. Пире çитĕнтерсе пурнăç çулĕ çине кăларнăшăн сан умра çĕре çити пуç таятпăр.

Пысăк салампа: ывăлĕсемпе кинĕсем, хĕрĕпе кĕрÿшĕ, 7 мăнукĕ, кĕçĕн мăнукĕ Кирилл, тăванĕсем.

Юратнă аннене, ырă кăмăллă кукамая, мамака, хисеплĕ тăванăмăра – Кивĕ Матьăк ялĕнче пурăнакан **Таисия Петровна ГРИГОРЬЕВĂНА** 80 çулхи юбилейпа ăшшăн саламлатпăр. Вăрăм кун-çул, телей сунатпăр сана, юратнă çыннăмăр. Турри сана инкек-синкекрен сыхлатăр, вăй-хал парса тăтăр. Эсĕ – пирĕн тĕрек, пирĕн саваăнăç, пирĕн телей. Эпир санпа мăнаçланатпăр.

Салампа: ывăлĕсемпе кинĕсем, хĕрĕсемпе кĕрÿшĕсем, мăнукĕсемпе кĕçĕн мăнукĕсем, çывăх тăванĕсем.

Юратнă мăшăра, кине, аннене, инкене, асаннене, кукамая, аппана – Итакачкасси ялĕнче пурăнакан **Алевтина Васильевна ПЕТРОВĂНА** 60 çулхи юбилей ячĕпе ăшшăн, чун-чĕререн саламлатпăр. Юман пек çирĕп сывлăх, чăваш сурпанĕ пек вăрăм ĕмĕр, иксĕлми телей сунатпăр. Ачусемпе мăнукусен ырлăхне курса савăнса пурăнмалла пултăр.

Саламлаканĕсем: мăшăрĕ, хунямăшĕ, хĕрĕсем, кĕрÿшĕ, ывăлĕпе кинĕ, мăнукĕсем, Ланцевсем, Александровсем тата ытти тăванĕсем.

«Пĕрлехи ӳсĕмре – кашнин тӳпи»

Çапла шутлать Суворов яч. хис. хуçалăх ертӳçи Владимир Андреев

Районти тăнăç, йĕркеллĕ аталанакан, уй-хир ĕçĕсене вăхăтра туса ирттерекен хуçалăхсене палăртас пулсан, Суворов яч. хис. ял хуçалăх производство кооперативне асăнмасăр ниепле те май çук. Çакна кăçалхи ял хуçалăх çулталăкĕн ĕç итогĕсем те çирĕплетеççĕ. Акă 800 гектара яхăн лаптăк çинчи тĕш тырăпа пăрçа йышши культурăсене кунта уйăха яхăн каяллах пуçтарса кĕртсе, тасатса типĕтсе кĕлетсене хывнă. Тухăç та япăх мар – гектар пуçне вăтам шутпа 20,3 центнерпа танлашать.

Кунта çакна та палăртса хăвармасăр май çук. Тĕкакне кура тата ытти сăлтавсене пула ытларах хуçалăхсенче тырă типĕтмелли механизациленĕ сушилкăсене (КЗС) пăрахăçа кăларчĕç. Халĕ районĕпе те вĕсем 6 хуçалăхра кăна. Малалла пăхма пĕлекен Суворов яч. хис. хуçалăхра вара апла тăвас темерĕç, мĕн пуррине сыхласа хăварчĕç. Çавна май кăçал та хиртен килекен мĕн пур тырăна кĕлетсене типĕтсе кĕртме пултарчĕç.

270 гектар çинче çĕртме сухи тунă. 280 гектар çинчи кĕрхи тулăна та агротехникăпа пăхнă вăхăтра, пахалăхлă акса хăварнă. Апла пулсан çитес çулхи тухăçăн малтанхи никĕсне хывнă ĕнтĕ.

Çак кунсенче хуçалăхра кĕрхи ĕç çине хутшăннă мĕн пур техника хатĕрне, кăкарса ĕçлемелли агрегатсене хĕл каçарма хатĕрлесе çитерессипе ĕççем пыраççĕ. Вĕсене те лайăх енчен палăртмалла.

Пĕрлешӳллĕ хуçалăхра выльăх-чĕрлĕхе хĕл каçарассипе йывăрлăхсем пулма кирлĕ мар. Витесене выльăх-чĕрлĕхе ăнăçлă хĕл каçарма хатĕрлесе çитернĕ ĕнтĕ. Утă 770 тонна (167 процент), сенаж 2369 тонна (197 процент) янтăласа хăварнă.

Ăнăçу хăй тĕллĕн килмест. Çĕр ĕçĕнче йывăрлăхсем пайтах. Çапла, ӳсĕм çӳлĕпе утăмлас тесен агротехникăна пăхăнни те, кирлĕ пек ертсе пыни те, ытти те пысăк пĕлтерĕшлĕ. Çапах та пур ăнăçăва та çынсем татса параççĕ. Пĕрлехи пĕтĕмĕшле кăтартусем мĕнле пуласси кашнинчен, кашни специалистран, рядовой кашни ĕçченрен килет. Кунта харпăр хăй хушни-кăтарту панипе мар, чуна парса, ответлăха туйса, пĕрлехи ĕçе хăйĕн ĕçĕ выранне хурса тимлени, çавна валли вĕсене майсем туса пани пысăк пĕлтерішлĕ. Çапла шутлать хуçалăх ертӳçи Владимир Славич. Çакна ял хуçалăх çулталăкĕн кăтартăвĕсемпе район шайĕнче те палăрма пултарнă ĕçченсен сăмахĕсем те çирĕплетеççĕ.

Геннадий Викторов, хуçалăх инженерĕ:

– Хамăн пĕтĕм пурнăçăма техникăпа, çĕр ĕçĕпе çыхăнтартăм темелле. 1979 çулта Турай шкулĕнчен вĕренсе тухсан алла дипломпа пĕрле тракторист удостоверенине те илтĕм, кайран Советскинчи профессипе техника училищинче водителе вĕренсе тухрăм. Çавăнтанпа, çара кайса килнине шутламасан, трактор е автомашине рульне алăран вĕçертмен темелле.

Çак вăхăта, хуçалăхра инженер тивĕçĕсене пурнăçлатăп пулсан та, çурхи е кĕрхи ĕç çинче трактор рулĕ умне ларатăп. Кунпа пĕрлех автотрактор паркĕ те ман çинчех. Халĕ вара шăпах ĕнтĕ кĕрхи уйхир ĕçĕсене хутшăннă мĕн пур техникăна хĕл каçарма йĕркеллĕ хатĕрлесе лартассипе тимлетпĕр. Пĕтĕмĕшле илсен хуçалăхра ку ĕççем вĕçленсе пыраççĕ.

Çĕр ĕçĕнче паянхи кунпа кăна пурăнса май çук. Ыранхи, çитес çулхи çур аки çинчен те паянах шухăшламалла. Çавăнпа та мĕн пур ĕçе вăхăтра туса ирттернипе пĕрлех пахалăх пирки те самантлăха та манмастпăр. Çавна май ял хуçалăх техникине хĕл каçарма лартассипе районта ирттерекен смотр-конкурсра та малти вырăнсенчен пĕрне тивĕçме май пур тесе шухăшлатăп. Тĕрĕссипе вара смотр-конкурсра мала тухни те ун пекех пĕлтерĕшлĕ мар, чи пысăк пĕлтерĕшли – эпир халĕ тимлени пĕтĕмпех хамăршăнах пулни. Ку техникăпа çитес çул хамăрăнах ĕçлемелле пулать вĕт-ха.

Кăçалхи вырма ĕçĕсем пирки калас пулсан çанталăк ун пекех чăрмав кӳмерĕ. Палăртнă ĕçсене йĕркеллĕ туса ирттертĕмĕр. Ĕç çинче техника ванса кайса вăхăт сухатнă тĕслĕхсем пулман. Кашниех ответлăха туйса вăй хучĕ.

Радонеж Кузнецов, комбайнер:

– Манăн ĕç стажĕ пĕчĕкех мар темелле. 33 çул ĕнтĕ комбайнерта вăй хуратăп. Кунпа пĕрлех хăй вăхăтĕнче водительте те, автомеханикра та, тĕп инженерта та ĕçлесе пăхма тӳр килчĕ. Чылай улшăнусем пулса иртрĕç çак тапхăрта ял хуçалăхĕнче.

Акă пĕр тĕслĕх кăна. Хăй вăхăтĕнче хуçалăхра 4 бригада пулнă, комбайнĕсем те кашни бригадăн. Пĕтĕмпе хуçалăхĕпе 11 комбайн таран та пулнă.

Хальхи техникăна унченхипе танлаштараймăн. Пуçласа эпĕ СК-3 комбайн штурвалĕ умне ларăччĕ. Хыççăнхи çулсенче СК-4, СК-5 «Нива» комбайнсемпе ĕçлеме тиврĕ. Халĕ хуçалăхра «хир карапĕ» пĕрре кăна. 2008 çулта туяннă çĕнĕ «Акрос-530» комбайнпа пиллĕкмĕш вырмана хутшăнтăм. Пилĕк çул ĕнтĕ пулăшакан пулса Юрий Орлов тимлерĕ.

Нимĕн те калаймăн, техника хăватлă. Апла пулин те ответлă ĕç çинче вăл чăхăмлама пултарать. Кун пек чухне уяр çанталăкра çур кун çухатни те çĕр ĕçченне мĕн хака кайса ларма пултарнине аван ăнланатпăр. Çавăнпа та кĕрхи ĕçсене вĕçленĕ май шанса панă комбайна стандартпа пăхнă требованисене кура хĕл каçма хатĕрлесе лартассине, кайран вара вырмана пур вăк-тĕвеке те шута илсе хатĕрлесе çитерессине хамăрăн пĕрремĕш тивĕç тесе шутлатпăр.

Кăçалхи ĕç итогĕсем япăх темелле мар. Ĕç çинче пĕтĕмпе 1197,7 тонна тырă вырса çапрăмăр. Кунсăр пуçне тата «интернационаллă» тивĕçе те пурнăçларăмăр – хуçалăхра вырма ĕçĕсене вĕçленĕ май Етĕрне районĕнчи «Герой» хуçалăха пулăшма тухса кайрăмăр, унта 87 тонна тырă вырса çапрăмăр.

Андрей Архипов, водитель:

– Тăван хуçалăхри хамăн ĕç стажне 1996 çулта водительте пуçланă. Çара кайиччен вара Советскинчи профессипе техника училищине вĕренсе пĕтернĕ.

Хуçалăхсенче хальхи вăхăтра ĕç вăйĕсем çитменни вăрттăнлăх мар. Çавăнпа та кашни çын хăйĕн тĕп ĕçĕсĕр пуçне ытти ĕçе те пурнăçлама пултарни пысăк пĕлтерĕшлĕ. Калăпăр, водитель е механизатор пĕр-пĕрне кирек хăçан та улмаштарма пултарччăр.

Кăçал хуçалăхра пухса кĕртнĕ тĕш тырă культурисен тухăçĕ япăх мар пулчĕ. Кĕрхи тухăç вара çурхи ĕçсене епле туса ирттернипе тӳрремĕнех çыхăнни паллă.

Çур акинче ХТЗ-17221 тракторпа хирти пусăсене культиваци туса çĕр хатĕрленĕ çĕрте ĕçлерĕм. Пĕрлехи ӳсĕмре хамăн тӳпе те пурри мана савăнтарать.

Вырма вăхăтĕнче хама çирĕплетсе панă ГАЗ-САЗ 35071 автомашинăпа КЗС-ра ĕçлерĕм. Механизациленĕ йĕтем çине илсе пырса сушилкăра типĕтсе кăлармасăр кĕлетсене пĕр тонна тырă та кĕртмен. Çавна май КЗС витĕр тухакан пĕтĕм тырăна кĕлетсене турттарса тăтăм.

Хир – йĕтем – кĕлет конвейер пĕр тикĕс ĕçлерĕ. Тырă типĕтмелли сушилкăри агрегатсене Владимир Алексеев тĕрĕс-тĕкел ĕçлеттерме тăрăшрĕ. Пĕр сăмахпа, пурте хăйсене шанса панă ĕç участокĕнче ответлăха туйса ĕçлерĕç.

Хамăн кăçалхи ĕç кăтартăвĕсем мана тивĕçтереççĕ темелле. Çак тапхăрта эпĕ автомашинăпа 114 пин тонна-километр чухлĕ ĕç пурнăçлама пултартăм. Ку вăл районĕпе чи пысăк кăтарту.

Александр Архипов, механизатор:

– Хуçалăхра механизациленĕ икĕ звено йĕркеленĕ, вĕсене ку е вăл уй-хир ĕçĕсене пурнăçлама кирлĕ техникăпа комплектланă. Çуркунне çĕрсене дисклă йывăр сӳресем сӳрелес, культиваци туса акма хатĕрлес, ака ĕçĕсене пурнăçлас ĕçсене асăннă звено членĕсем пурнăçлаççĕ.

Мана МТЗ-82 трактор çирĕплетсе панă. Икĕ сеялкăллă агрегатпа тырă акнă çĕрте ĕçлерĕм. Сăмах май хуçалăхĕпе кун пек агрегатсем пурĕ 3 пулнă, пурте икĕ сеялкăллисем, пурне те МТЗ-82 тракторсемпе комплектланă.

Çавна каласа хăварасшăн. Хальхи вăхăтра хуçалăхра кустăрмаллă тракторсем кивĕ темелле мар. Чи «асли» те 6 çул каялла кӳрсе килнĕскер. Çавăнпа та вĕсене кирлĕ пек пăхса тăрсан уйхир ĕçĕсене пахалăхлă тата хăй вăхăтĕнче туса ирттерме майсем çителĕклĕ.

Механизаторсем валли хуçалăхра ĕç тени çулталăк тăршшĕпех çитет. Çур аки ĕçĕсене туса ирттернĕ хыççăн кăçал эпĕ çу каçа пресспа ĕçлерĕм. Утă çулса типĕтнĕ вăхăтра утă пресларăм, вырма ĕçĕсем пуçлансан вара улăм преслана çĕрте тимлеме тиврĕ. Пĕтĕмпе 1750 эталон-гектар ĕç пурнăçларăм.

Кĕр акине те хутшăнтăмăр. Кĕрхи тулăна 3 агрегатпа пĕтĕмпе 280 гектар акса хăвартăмăр. Пĕтĕм лаптăка хĕреслĕ майпа акнă. Халĕ сип-симĕс ешерекен калчаллă уйсем çине пăхма кăмăллă. Калча йĕркеллĕ хĕл каçсан вĕсем çитес кĕркунне пысăк тухăçпа савăнтараççех.

Райадминистрацире

Хисеп грамотипе наградăланă

Район администрацийĕн 2012 çулхи октябрĕн 3-мĕшĕнчи 843 № йышăнăвĕпе çаксене район администрацийĕн Хисеп грамотипе наградăланă:

1. Çыхăну отраслĕнче нумай çул хушши тăрăшса ĕçленĕшĕн:

– **Иосиф Николаевич ВАСИЛЬЕВА**, районти çыхăну узелĕн водительне;

– **Вячеслав Вениаминович МИХАЙЛОВА**, районти çыхăну узелĕн лини участокĕн инженерне.

2. Ял хуçалăх производствинче нумай çул хушши тăрăшса ĕçленĕшĕн:

– **Владимир Борисович РЕМНЕВА**, «Путь Ильича» агрофирмăн тракторист-машинистне;

– **Ираида Михайловна ТИХОНОВĂНА**, «Путь Ильича» агрофирмăн пăру пăхаканне;

– **Вячеслав Федорович ХАРЬКОВА**, «Путь Ильича» агрофирмăн уй-хир бригадин рабочине.

3. Çитĕнекен ăрăва вĕрентсе воспитани парас тĕлĕшпе тунă çитĕнӳсемшĕн тата нумай çул хушши тăрăшса ĕçленĕшĕн:

– **Любовь Степановна ГОРШКОВĂНА**, Калайкассинчи пĕтĕмĕшле пĕлӳ паракан вăтам шкулăн акăлчан чĕлхин учительне;

– **Владимир Васильевич ЛЮЦЕВА**, Калайкассинчи пĕтĕмĕшле пĕлӳ паракан вăтам шкулăн физкультурăпа спорт учительне;

– **Валентина Семеновна ПЕТРОВĂНА**, Шетмĕпуçĕнчи пĕтĕмĕшле пĕлӳ паракан тĕп шкул директорĕн вĕрентӳпе воспитани енĕпе ĕçлекен çумне;

– **Лия Петровна ПЕТРОВĂН**А, Нискассинчи пĕтĕмĕшле пĕлӳ паракан вăтам шкулăн пуçламăш классен учительне;

– **Николай Иванович ПЕТРОВА**, Шетмĕпуçĕнчи пĕтĕмĕшле пĕлӳ паракан тĕп шкулăн математикăпа физика учительне.

4. Обязательнăй медицина страхованийĕн системинче тăрăшса вăй хунăшăн тата общественла ĕçсене активлă хутшăннăшăн – **Надежда Петровна СЕМЕНОВĂНА**, акционерсен «Чувашская медицинская страховая компания» уçă обществин Муркашри представительствин заведующине.

Ял хуçалăх производствинче нумай çул хушши тăрăшса ĕçленĕшĕн район администрацийĕн 2012 çулхи октябрĕн 4-мĕшĕнчи 866 № йышăнăвĕпе çаксене район администрацийĕн Хисеп грамотипе наградăланă:

– **Светлана Вячеславовна АНИСИМОВĂНА**, «Свобода» ял хуçалăх производство кооперативĕн-ăратлăх завочĕн Кашмашри сĕт-çу фермин машинăпа ĕне сăвакан операторне;

– **Андрей Петрович БЕЛОВА**, «Свобода» ял хуçалăх производство кооперативĕн-ăратлăх завочĕн Кашмашри 1-мĕш номерлĕ сысна фермин сысна пăхакан операторне;

– **Анфиса Михайловна НАУМОВĂНА**, «Восток» ял хуçалăх производство кооперативĕн машинăпа ĕне сăвакан операторне;

– **Валериян Иванович НАУМОВА**, «Восток» ял хуçалăх производство кооперативĕн машинăпа ĕне сăвакан операторне;

– **Алевтина Александровна ЯРУСОВĂНА**, Александр Аркадьевич Афанасьевăн хресчен (фермер) хуçалăхĕн сысна пăхаканне.

Район администрацийĕнче

Кашни килтех огнетушитель пулмалла

Пушар хăрушсăрлăхĕн ыйтăвĕ хăйĕн çивĕчлĕхне хĕлле те, çулла та çухатмасть. Çавăнпах ĕнтĕ Чрезвычайлă лару-тăрăва асăрхаттарассипе тата пушар хăрушлăхне сирсе ярас енĕпе ĕçлекен районти комиссин иртнĕ ларăвĕ те çак ыйтуранах пуçланчĕ. Çакăн сăлтавĕ те пур. Кăçал район территорийĕнче тухнă пушарсен шучĕ 30-тан та иртсе кайнă. Çын пурнăçĕ татăлнă тĕслĕхсем те пулнă. Уйрăмах вуткăвар ăнăçсăр çемьесенче тухни палăрать. Эрех-сăрапа иртĕхни мĕнле хăрушă инкек патне илсе пыни çинчен манмалла мар пирĕн. Çавăнпа та район администрацийĕн пуçлăхĕн çумĕ – капиталлă строительство, архитектура тата пурăнмалли çурт-йĕрпе коммуналлă хуçалăх управленийĕн ертӳçи В.Г. Никитин ларура ял тăрăхĕсенче ăнăçсăр çемьесемпе ытларах ĕçлемеллине палăртрĕ. Çавăн пекех вăл кашни килте огнетушитель пулмалли çинчен каларĕ. «Ку ыйтупа ял тăрăхĕсенче халăхпа ăнлантару ĕçне ирттермелле. Мĕншĕн тесен килте яланах ал айĕнче шыв пулмасан та пултарать. Огнетушитель вара вут-кăвар çулне вăхăтра пӳлме пулăшать», – терĕ Владимир Германович.

Ларура çавăн пекех пĕвесем, çăлсем патне машина тавраш пыма çул усă пулмаллине, ку енĕпе мĕн пур сыхлав мероприятийĕсене ирттермеллине палăртрĕç хăварчĕç.

Халĕ акă хутса ăшăтмалли тапхăр пусланчĕ. Çакă татах та тимлĕхе ӳстерме ыйтать. Огнетушитель илес ыйту пиркă вара ял çыннисен çине тăрсах шухăшласчĕ.

Вырăнсенче те тренировкăсем ирттермелле

Нумаях пулмасть районта гражданла оборона енĕпе Пĕтĕм Раççейри тренировка пулчĕ. Ăна чрезвычайлă лару-тăру тухас мĕн пулсан ГО ертӳçисен, ятарлă службăсем хăйсен тивĕçĕсене мĕнле пурнăçланине тĕрĕслес тĕллевпе ирттернĕ. Районти гражданла оборона ертӳçи, район администрацийĕн пуçлăхĕ Р.Н. Тимофеев гражданла оборона енĕпе яваплă çынсемпе, комисси председателĕсемпе, районти аварипе çăлмалли службăсен ертӳçисемпе, ял тăрăхĕсен пуçлăхĕсемпе ирттернĕ канашлура çакăн пек тренировкăсене вырăнта та ирттермеллине палăртса хăварчĕ. Çакă пурнăçра тухса тăракан кĕтмен лару-тăрура тĕрĕс йышăну тума май парать.

Муркашсен пур сĕнĕвне те шута илеççĕ

Вулакансем астăваççĕ пулĕ: кăçал Шупашкарти шыв хранилищине 68,0 метра çити хăпартас ыйтăва республикăра пурăнакансемпе сӳтсе яврĕç. Çакăн пек мероприяти пирĕн районта та иртнĕччĕ. Унта «Поволжье» энергетика инженери центрĕ» акционерсен усă обществин представителĕсем шыв шайне хăпартни лайăх тата тӳнтер енĕсем çинче чарăнса тăнăччĕ. Çав пирĕн района пырса тивекен тӳнтер енсене сирсе ярас тĕллевпе мĕн тумалли пирки районта пурăнакансем хăйсен сĕнĕвĕсене панăччĕ.

Çак эрнере вара ку ыйтупа пирĕн районта Чăваш Республикин Минстрой ТЭК пайĕн ертӳçи Р.С. Игнатьев пулчĕ. Канашлура шыв шайне хăпартассипе çыхăннă пур сĕнĕве шута илнипе илменнине тишкерчĕç. «Шыв шайне хăпартассипе çыхăннă Муркашсен пĕр сĕнĕвĕ те шута илĕнмесĕр юлмалла мар», – терĕ вăл.

Район администрацийĕн пуçлăхĕ Р.Н. Тимофеев хальлĕхе çӳлерех асăннă центр Муркашсен пĕтĕм сĕнĕвне шута илсе çитерейменнине палăртрĕ.

Ростислав Николаевич шыв шайне хăпартиччен çак мероприятисене туса хăвармалли çинчен палăртсах каларĕ: Ильинка тăрăхĕнче (кану лагерĕнчен пуçласа Ильинкăна çитиччен, Ильинкăна хăйне те кĕртмелле), çавăн пекех Шашкар пристанĕ тĕлĕнче (Ильинка ял тăрăхĕ), Катькас ял тăрăхĕ тĕлĕнче (кунта та кану лагерĕсемпе сад участокĕсем те кĕреççĕ) Атăл шывĕн çыранĕ тăршшĕпех çирĕплетмелли сооруженисем тумалла. Çавăн пекех Ильинка заливĕ (Ильинкăн тĕп пайĕпе Курортная урам хушши) тĕлĕнче шыв çинче транспорта çӳреме дренаж системиллĕ дамба тумалла.

Канашлура Р.С. Игнатьев Муркашсен кашни сĕнĕвне шута илме шантарчĕ.

Предприятисем йĕркеллĕ аталанччăр тесе

Муркаш районĕн экономикăпа социаллă пурнăç аталанăвĕн çирĕплĕхне ӳстерес енĕпе ĕçлекен ĕç ушкăнĕн 3-мĕш ларăвĕ иртрĕ.

– Сирĕн тĕллев – ытларах укçа ĕçлесе илесси, пирĕн вара – сирĕн бизнес аталантăр тесе мĕн пур условисене туса хурасси, – терĕ район администрацийĕн пуçлăхĕ Р.Н. Тимофеев лару пуçламăшĕнче.

Чăннипех те, Ростислав Николаевич калашле, районти предприятисем йĕркеллĕ аталанса пыни пуриншĕн те лайăх: пĕрремĕшĕнчен, çынсем валли ĕç вырăнĕ пулать, иккĕмĕшĕнчен, вĕсем тивĕçлĕ ĕç укçи илеççĕ, виççĕмĕшĕнчен, çакă вара пĕтĕмĕшле района малалла аталанма пулăшать.

Район администрацийĕн экономика тата агропромышленноç комплексне аталантарассин пайĕн ертӳçи Н.М. Костина ларура каланă тăрăх кăçалхи 9 уйăхра районти промышленноç предприятийĕсем иртнĕ çулхи çак вăхăтринчен 33 процента ытларах продукци туса кăларса реализацилерĕç. Ял хуçалăхĕнче те ку кăтарту пĕлтĕрхи çак вăхăтринчен пысăкрах: 107,1 процент.

Пĕтĕмĕшле лару-тăру япăх мар темелле. Анчах та йĕркеллĕ аталанса пыракан предприятисемпе пĕрлех хăш-пĕр предприятисенче иртнĕ çулхи шайран чакнă тĕслĕхсем пур: «Муркашри сĕт-çу завочĕ», «Моргаушавтотехсервис» акционерсен усă обществисем, «Моргаушкорм» чикĕллĕ яваплăхлă общество тата Муркаш потчамчĕ. Шăп çавсен ертӳçисене итлерĕç те чи малтанах ларура. Вĕсем предприяти малашне мĕнле аталанса пырассипе палăртчĕç.

«Муркашри сĕт-çу завочĕн» ертӳçи А.В. Воробьев кун пек çитменлĕхсем урăх пулмассине палăртрĕ. Предприятие инвестор килнĕ май унăн аталану малашлăхĕ те пысăк. «Юлашки 2 уйăхра пĕлтĕрхи шая тухатпăр»,– терĕ Алексей Валентинович.

«Моргаушавтотехсервис» ертӳçи Л.Д. Дмитриев кăçалхи 8 уйăхри кăтартăвĕ пĕчĕкрех пулнине, 9 уйăх пĕтĕмлетĕвĕпе çак çитменлĕхе тӳрлетнине палăртрĕ. «Çултала́ка иртнĕ çулхинчен пысăкрах кăтартупа вĕçлеме шутлатпăр», – терĕ вăл. Çăмăл мар пулин те, предприяти хăйĕн ĕçне анлăлатма шухăшлать. Çитес вăхăтрах кунта, тĕслĕхрен, металл конструкцисем тума пуçлама палăртаççĕ.

Районта тĕрлĕ формăллă предприятисем хушăнса пыни те район экономикине çирĕплетме пулăшать. Кун йышши предприятисем районта 5. Тĕслĕхрен, «МирТрубПласт» чикĕллĕ яваплăхлă общество пластик пăрăхсем кăларать. Кунта кăларнă продукци, унăн ертӳçи Н.В. Долгов каланă тăрăх, республикăра кăна мар, унăн тулашĕнче те лайăх туянаççĕ. Кунта 46 çын ĕçлет. Вăтам ĕç укçи – 12 пин тенкĕ. Мăн Сĕнтĕрпе ку тăрăхра пурăнакансем ĕçлеççĕ. Кăмăл пуррисем валли кунта тата та ĕç вырăнĕсем пур.

Николай Владимирович предприятин малашнехи тĕллевĕпе те паллаштарчĕ.

– Конкуренци района кирлĕ, – терĕ Ростислав Николаевич. Пуçарулла çынсене район администрацийĕ пулăшма хатĕррине палăртрĕ.

– Мĕнле те пулин ыйту сиксе тухать пулсан, килĕр. Пĕрле усăмлăхне тупма çăмăлтарах, – терĕ район администрацийĕн пуçлăхĕ.

Пурне те пĕрле пĕр тĕллевпе ĕçлеме чĕнсе каларĕ.

Ларура район бюджечĕ мĕнле пурнăçланнине те пăхса тухрĕç.

Л. ПАВЛОВА.

Вĕсем – ыттисемшĕн ырă тĕслĕх

Малашлăха пăхакан ял хуçалăх производство кооперативĕсемпе хресчен (фермер) хуçалăхĕсенче ĕçлекенсем кăçал уяр кунăн кашни сехетĕпе туллин усă курса паянхи ĕçе ырана хăвармасăр тимлерĕç.

Ĕç çынна илем кӳрет

Вырăнти ĕçсене оперативлă пурнăçлакан тата çĕр ĕçĕнчи яваплăха туякан хуçалăхсем уй-хир ĕçĕсене вăхăтра вĕçленинчен паян тĕлĕнмелли çук. Çак чăнлăха кăçалхи вырмапа кĕрхи ытти уйхир ĕçĕсенче **«Оринино» хуçалăхра** тĕп вырăнта тытрĕç. Çавăнпах уй-хир ĕçĕсене те ыттисенчен маларах вĕçлерĕç.

– Орининсем кĕрхи ĕçсенче пĕр çын пек ĕçлени «иккĕмĕш çăкăр» кен агрегатсен сасси чарăнмарĕ.

Районти ял хуçалăх производство кооперативĕсемпе хресчен (фермер) хуçалăхĕсемшĕн кăçалхи вырма вăрăма тăсăлнă йĕпе-сапапа нумайлăха асра юлĕ. Агротехникăна пăхăнасси, ĕçе хатĕр пуласси пуш сăмах марри не кăçал кашниех хăйĕн тĕслĕхĕнче курса кӳршĕсенипе танлаштарайрать.

Ыранхи куна пăхса тимлесе кăçал **«Восток» хуçалăхра** ĕçлекенсем районти ытти çĕр ĕçченĕшĕн ырă тĕслĕх пулчĕç. Мулкачкассисен хирĕсенче ир пуçласа сĕм тĕттĕмччене ĕç шавĕ лăпланмарĕ. Тĕрĕссипе вăл çĕрле те чарăнмарĕ пуссинче те аван курăнчĕ. Хуçалăх ĕçченĕсем те, шкул ачисем те пĕр тĕллевлĕ пулчĕç кунта. Çавăнпа та мĕн акса-лартса ӳстернине çухатусемсĕр пухса кĕртме пултартăмăр, – терĕ МТЗ-82 тракторпа копалка кăкарса çĕр улми кăларакан Вячеслав Замков механизатор **(пĕрремĕш сăн ӳкерчĕкре)**. Тракторист удостоверенине 1971 çулта илнĕскер хыçа юлнă 41 çул хушшинче миçе гектар çĕр улми кăлармашн вăл? Ку ыйту çине Вячеслав Николаевич мухтанмасăр нумай тесе хуравларĕ çеç.

Паян тăван хуçалăхра унăн механизатор династине МТЗ-82 тракторпа Валерий ывăлĕ малалла тăсать. Вăл та кăçалхи уйхир ĕçĕсенче ашшĕнчен юлмасăр пысăк калăпăшлă ĕçсем туса ирттерчĕ.

– Ялта пурăнакан çăмăл ĕç мĕнне пĕлмест. Уяр кунăн кашни сехетне шутра тытса вырмана вăхăтра вĕçлерĕмĕр, çĕр улми хирне пушатрăмăр. Ĕçсене вĕçлесен çеç тивĕçлĕ кану пуласса ăнланса ĕçлерĕмĕр кĕрхи уй-хирте, – терĕ юсавлă трактора малалла хускатса механизатор.

Ăратлă выльăх ĕрчетекен **«Свобода» хуçалăх-заводра** çĕр ĕçченĕсем хăйсен ĕçĕпе тăрăшулăхĕ çине шанса ĕçлесси – ăруран ăрăва пыракан ырă йăла. Çур акирен хура кĕркунченех çак сĕм ĕç коллективĕнчен таталмасть. **Иккĕмĕш сăн ӳкерчĕкре** эсир куракан Галина Арефьевна Степанова асăннă хуçалăхăн пĕрремĕш уй-хир бригадинче вăй хурать. Султалăкĕпех хуçалăх производствинче вăл. Акара-и е вырмара – Галина Арефьевнăна яланах хĕрӳ ĕçĕн чи ответлă сыпăкĕнче курма пулать.

Вырма вăхăтĕнче хуçалăхăн 3 йĕтемĕ çинче те иртен пуçласа каçченех алакан тата тырă типĕтемелле. Александр Иванов машинист **(виççĕмĕш сăн ӳкерчĕкре)** йĕркелесе пынипе йĕтем çинче ĕç самантлăха чăрманмасăр пĕр çыхăра пычĕ. Хуçалăхăн «хир карапĕсем» районта пуринчен малтан тырă вырса пĕтерчĕç те кӳршĕсене пулăшма кайрĕç.

А. БЕЛОВ,
район хаçачĕн экономика пайĕн ертӳçи.

Октябрĕн 15-мĕшĕ – Ялти хĕрарăмсен пĕтĕм тĕнчери кунĕ

Общество пурнăçĕнчи вырăнĕ пысăк

Ялти хĕрарăмсем Çĕр чăмăрĕ çинче пурăнакансен 25 процентне ытла йышăнаççĕ. Апат-çимĕç туса хатĕрленĕ, яллă районсене аталантарнă çĕрте вĕсен тӳпи пысăк. Апла пулин те нумай чухне вĕсем хăйсен çĕр правине хӳтĕлеме, пурнăçшăн пĕлтерĕшлĕ шутланакан услугăсемпе, вăл шутра медицина, кредит илессин тата пĕлĕве ӳстерессин услугисемпе усă курма пултараймаççĕ. Вĕсем общество пурнăçне хывакан тӳпе нумай çĕр-шывра курăнмасăрах юлать.

Октябрĕн 15-мĕшĕнче паллă тăвакан Ялти хĕрарăмсен пĕтĕм тĕнчери кунĕ общество ял хĕрарăмĕ умĕнче епле парăмлă, вĕсен ĕçĕ мĕнле хаклă пулнине тепĕр хут аса илтерме тивĕç.

Ялти хĕрарăмсен пĕтĕм тĕнчери кунне паллă тăвасси пирки ООН Хĕрарăмсен 4-мĕш конференцийĕнче йышăну тунă. Вăл 1995 çулта Пекинра иртнĕ.

Асăннă куна мĕнле паллă тăвассине интересленекен организацисемпе пĕрлешӳсем хăйсем татса параççĕ. Анчах та çулленех пур мероприятисем те ялти хĕрарăмсемшĕн актуаллă пулса тăракан лозунгсене тĕпе хурса иртеççĕ. Кусем вĕсем кредитсем илме, информацилпе коммуникаци технологийĕсемпе усă курма меллĕрех майсем туса парасси, таса шывпа тивĕçтересси.

Çулталăк çăмăл килмерĕ пулин те

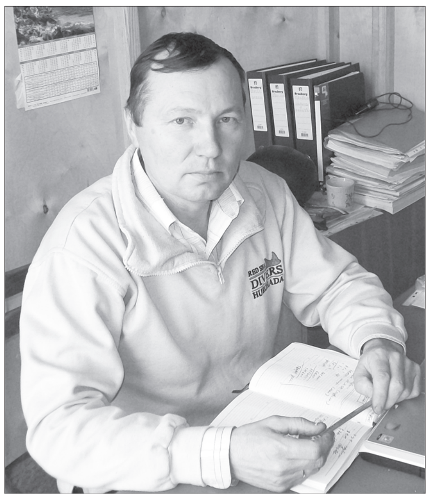

Пукрав çитсе килнине пăхмасăрах пĕрлешÿллĕ хуçалăхсен уй-хирĕсенче кĕрхи ĕçсем тĕппипех вĕçленмен-ха. Çакна эпĕ Юнкăри «ВаСем» чикĕллĕ яваплăхлă обществăна çитсен пĕрремĕш утăмранах асăрхарăм. Ĕçлекенсене тĕл пулса калаçни те ку енре кашниех пĕр шухăшлă пулнине çирĕплетсе пычĕ. «Ял хуçалăхĕнче пушă та хуçасăр выртакан çĕр пулмалла мар, акнă-лартнă лаптăксемпе вара туллин усă курмалла. Кĕрхи илемлĕ кунсен кашни сехечĕпе ытларах ĕç пурнăçласа юласси – пирĕн тĕллевре», – терĕ калаçу пуçламăшĕнчех «ВаСем» чикĕллĕ яваплăхлă общество директорĕн çумĕ В. Кондратьев.

Хуçалăхра паянхи ĕçсем, тĕпрен илсен, хĕле хатĕрленессипе çыхăннă: хирте çĕртме сухи тăваççĕ, кĕрхи пахча çимĕç лартассипе ĕçлеççĕ, механизациленĕ паркра ял хуçалăх машинисемпе агрегачĕсене упрамалли склад тăвассипе ĕçсем пыраççĕ.

– Вăхăт хăвăрт иртет. Умра – хĕл сиввисем. Çавăнпа та паян пирĕн умри тĕп тĕллев – ĕçре хамăра пулăшнă ял хуçалăх техникине управа ГОСТпа килĕшÿллĕ лартасси. Çакна тума пирĕн условисем те çителĕклĕ. Ĕçлекенсен тăрăшулăхĕ те ума лартнă тĕллевсене пурнăçласса шантарать, – терĕ механизациленĕ паркра иртнĕ май Валерий Семенович.

Çĕр ĕçĕ çине хуçалла пăхакан хуçалăх кăçал кăна 3 çул е ытларах

выртакан «уçман çерем çĕрсене» 350 гектар пусă çаврăнăшне кĕртнĕ. Çапла вара хуçалăх çĕрĕ паян 1000 гектара майлă йышăнать. Вĕсене ĕççĕр вырттарманни ку çĕрсем çитес çул пысăк тухăçпа савăнтарасси никама та иккĕлентермест.

Урамра кĕр кунĕсем пулнăран ертÿçĕ çумĕпе кăçалхи тухăç пирки сăмах тапратрăм.

– Технологие пăхăнса ĕçлесен çĕр-аннемĕр пулăхĕ тивĕçлĕ тухăç илме май парать. Акă кăçал эпир 100 гектар çĕр улми лартса ÿстертĕмĕр те «иккĕмĕш çăкăра» гектар пуçне 300 центнера яхăн кăларса илтĕмĕр. Çакă пирĕн тăрăхри çĕр ĕçĕн малашлăхĕ пурри пирки калать. 264 гектар çинчи тулă та, 120 гектар йышăннă урпа та, 100 гектар пăрçапа 10 гектар купăста та хуçалăха кăçал тупăш çулĕпе илсе кайрĕç. Паянхи куна эпир хамăра тивĕçтерекен хаксемпе тырă сутса пĕтертĕмĕр, пăрçа вырнаçтартăмăр, купăста йăран çинченех сутăнса пырать, хиртен кĕртнĕ çĕр улмие сортланă май туянакансем кĕтсе тăраççĕ.

– Сутни лайăх-ха, анчах эсир ял хуçалăх культурисене упрассипе те çанă тавăрсах ĕçлетĕр. Çапла мар-и?

– Пирĕн тăрăхри çĕр ĕçченĕ ку таранччен ял хуçалăх культурисене тухăçлă туса илме вĕренчĕ. Туса илнине упрасси тата тивĕçлĕ хаксемпе сутасси – çĕр ĕçченне паян хумхантаракан ыйту. Çакна шута илсе эпир çĕнĕ технологипе 2000 тонна çĕр-улми, 500 тонна купăста упрамалли хранилищĕсем туса хута ятăмăр. Вĕсем пулăшнипе продукци сутăнасласса лăхне тăсатпăр, хакĕпе те выляса илĕпĕр. Ку çул пире малалла татах та тупăшлăрах аталанма пулăшасса шанатăп.

– Эсир тĕрĕс çул суйласа илнине сирĕн хуçалăх çулсеренех çĕнĕ техникăпа пуянланса пыни çирĕплетет. Эпĕ йăнăшмастăп пулĕ те?

– Тĕрĕс асăрхарăр эсир. Производство пулсан çĕнĕ техника туянма та, тухăçлăрах технологисемпе усă курма та пулать. Аталанăвăн çак çулĕпе эпир малашлăха пăхмалли тĕп ен тетпĕр. Çĕнĕ техника тенĕрен кăçал кăна эпир тырă вырмалли «Палессе-1218» комбайн, Австринче кăларнă «Фогльнот» сеялкăпа культиватор, тырă сортламалли икĕ çĕнĕ комплекс, «ОП-2500» опрыскиватель, çĕнĕ погрузчик туянтăмăр. Пурте ĕçлеççĕ, ырă ĕмĕтсем çуратаççĕ.

– Çĕр пулăхне ÿстерессипе те, ÿсен-тăрана шăварассипе те, теплицăпа ĕçлессипе те сирĕн çĕнĕлĕхсем пур. Кунти ĕçре вăрттăнлăхĕсене уçса памăр-ши?

– Çĕр пулăхне ÿстермесĕр тухăç илесси иккĕленÿллĕ. Çавăнпа кăçал çур акинче 130 гектар çине извеç çăнăхĕ сапрăмăр, халĕ – 160 гектар.

700 гектар çĕртме сухи туни те – пулас тухăç никĕсĕ. Çĕр улми пуссинче те, купăста анинче те тумлам мелĕпе шăварассине пурнăçа кĕртрĕмĕр. Виçĕ теплицăра кăçал малтан купăста калчи туса илтĕмĕр те хыççăн хăяр, помидор, тутлă пăрăç ÿстертĕмĕр. Ку йăлтах – хамăр чун йăпатмăшĕ.

– Валерий Семенович, хирте паян çĕр хатĕрлекен агрегат тата мĕн валли культиваци тăвать-ха?

– Кунта МТЗ-1221 тракторпа Михаил Рюрикович Тепеев ĕçлет. Каларăм вĕт-ха эпир тăтăшах шыравра тесе. Çак çулпа кайса кăçал Пукравччен ыхра лартса хăварас ĕмĕт пур. Ĕç йĕркеллĕ кайсан пурăна киле çакна валли те техника туянăпăр. Çĕнĕ техникăпа ĕçлеме вара пирĕн механизаторсем çитеççĕ. Николай Петров, Михаил Тепеев, Геннадий Миронов, Юрий Терентьев çĕнĕ техникăна хăвăрт алла илеççĕ. Ĕçĕпе хăйсем шанчăклă пулнине çирĕплетеççĕ. Тавах вĕсене уншăн. Ĕç укçине илсен те эпир ăна тăтăшах ÿстерес çулпа пыратпăр. Механизаторсем уйăхсерен вăтамран 13 – 15 пин тенкĕ ĕçлесе илеççĕ пулсан, рядовой ĕçченсен вăтам ĕç укçи те ĕç çи вăхăтĕнче 8 – 11 пин тенкĕпе танлашать. Кунсăр пуçне ĕçленине кура çулталăкне 1,5 тонна таран тырă, 500 килограмм улăм тÿлевсĕр парассине те коллективлă килĕшÿре палăртса хăварнă.

Хуçалăхра ĕçсем епле пынипе паллашма кăмăллă пулчĕ.

Анатолий БЕЛОВ.

Сăн ÿкерчĕксенче: «ВаСем» ООО директорĕн çумĕ В. Кондратьев; З. Макарова, Н. Кулькова, О. Сытина, Р. Яндараева ĕçченсем купăста пуссинче; М. Тепеев механизатор хăйне шанса панă МТЗ-1221 тракторпа çур акирен хура кĕрччен хирте.

Автор сăн ÿкерчĕкĕсем.

Калав

Василий СИПЕТ

Выляма та ăс кирлĕ

Аттене – Николай Иванович Тихомирова – яланах асра тытса

(Малалли. Пуçл. иртнĕ номерсенче).

Малалла мĕн пулса иртни çинчен кĕскен кăна каламалла: ачасен «туйĕ» вĕсен ашшĕ-амăшĕсен, педагогсен, сыхлăх органĕсен пĕрлехи сучĕпе вĕçленнĕ. Судра çакă паллă пулнă: лешĕ, Павăлĕ, шăтăк пуçĕ, аслисен вырăн çинчи «тутлă» ваййине выляса, мĕнле калас... чечеке те ларма ĕлкĕреймен çĕр çырлине сĕмсĕррĕн татса илнĕ...

Сăмахне вĕçлесен хĕрарăм пуçне салхуллăн усрĕ. «Айăпĕ кунта ытларах ачасенче мар, аслисенче», – терĕ вăл юлашкинчен.

Эпĕ те мĕн илтнипе ăшран тăвăнса, хĕрарăм сăмахĕсен тĕшшине шĕкĕлчесе, пĕр авăк çитĕнекен ăрăвăн пурнăçри сулăнчăкĕсемшĕн хам та явап туйса лăм пулса лартăм.

«Йывăçа чĕрĕ чух ав, ачана пĕчĕкĕ чухне ăс пар», «Ваттине тĕрев – туя, çамрăккине – ăслăлăх», «Пиçмен» ăс-тăна хуранта вĕретсе пĕçерейĕмĕн», «Ухмаха вĕрентни – тĕпсĕр каткана шыв яни»...

Ак ĕнтĕ автобус кабининчи кантăк витĕр умра, катара, çăра симĕс виткĕчпе хупланнă хутăш вăрман та курăнать. Ун хĕррине çитсен манăн автобусран тухса анса юлмалла.

Ăс-тăн тăрăлса çивĕчленсен, тăвăннă кăмăлăм хăй картне ларсан эпĕ хĕрарăма кусĕнчен тилмĕрсех тĕллерĕм:

– Лешне, Павăлне, нимĕнле айăп та тумарĕç-им вара?

– Хĕрарăм пуçне йывăррăн çĕклерĕ:

– Мĕн туччăр ăна, тăмсая? Амăш сĕчĕпе кĕмен ăс вăкăр сĕчĕпе кĕрес çук. Судпа айăплама çул шучĕ пĕртак çеç çитмен иккен. Ашшĕпе амăшне штраф тÿлемелле тунă терĕç... Тупса пĕтер-ха тата халĕ кам айăплине... Вăйă-çке-ха...

Автобус ĕнтĕ кĕç-вĕç вăрманалла чăмать. Кирлĕ тĕле çитсен эпĕ шофера автобуса чарма ыйтрăм. Пассажирсем мана тĕлĕнсе тăнн пăхаççĕ.

– Ма кунта анса юлатăн вара? – ыйтать юнашар пыран хĕрарăм.

– Паян Çимĕк вĕт-ха. Кунтан инçех те мар, çухрăм инçĕшĕнче, эп çуралса ÿснĕ ял çăви. Унта аттене пытарнă. Ăна асăнма вил тăпри çине каятăп. Аннене вара кивĕ, катари çăва çине пытарнă. Унăн масар тăпри çине çитме те ĕлкĕресшĕн-ха.

– Çапла, çапла. Ав, Карачура çăви çине çур хула халăхĕ пухăннă тейĕн. Эпĕ те çула май хамăр ял çăви çине кĕрсе атте-аннене, тăвансене пуç таясшăн-ха.

Эпĕ çÿхе плаща тата вилнисене асăнса ĕçмелли-çимелли хунă пакета алла илсе автобусран тухса юлтăм. Пĕр сулка хĕвел çутине аллăмпа картласа куçăма вăйратса тавралăха сăнарăм.

Хысалта – лăпкă тинĕс евĕр хумханакан, сĕт кĕнĕ, çумăр хыççăн урăлнă кĕрхи выраш; сылтăмра, таçта катара – имшер чечеклĕ симĕс кавирпе хупланнă сăрт-улăх; тип вар, хыт-хура айне пытаннăскер; çатăрах типнĕ пĕве. Вĕсем çинче, тип тĕтрелле карта хĕрринче, сĕвĕрĕнкĕ сăра кăпăкĕ пек çÿхе, шупка кăвак пĕлĕтсем пĕр-пĕрипе пĕтĕшсе, пĕр хускалми тĕлĕреççĕ.

Тÿпере тăри пĕр тĕлте, çип-çинçе çиппе çĕртен кăкарăнă пек унталла-кунталла кусkaламасăр, çунаттисене çаврăнакан вентилятор пек курăни-курăнми вĕлтĕртеттерсе, хăйĕн пĕртен-пĕр юррине тĕрлеттерет, уй шăрчăкĕ чарăнма пĕлмесĕр «хачăпа» хачă-хачă-хачă хачлаттарать. «Ĕçле-ĕçле çи, ĕçле-ĕçле çи, ĕçлемесен, аре, аре, ан та çи, ан та çи...». Ку ĕнтĕ уй кайăкĕ этеме тĕрĕс пурнăç сукмакĕ çине йыхăрать. Таçта машина тăрăлтатни те илтĕнкелет. Çĕлен лашин çунатти чăрлатнинче те кĕвĕ кукри пур.

Çанталăкĕ паян иртенпех шăнкăрт уяр пулин те, çан-çурăма пăшăхтармаллах пăчă мар. Хĕвелĕ ăшшăн, евĕклĕн çиçет, анчах хăй çине тÿррĕн куçа чарса пăхнине хапăлламасть – шартать, йăмăхтарать.

Эпĕ, уççи-хупписĕр шухăша ÿксе, васкамасăр, ерипен çăва еннелле утрăм. Умра – шăкăр вăрман.

Машина-урапасен кустăрмисен кулекĕсемпе касăлса пĕтнĕ çул уйрăм-сайрăм, вĕтĕрти курăкпа хупланнă. Çул айккисемпе çеç курăк парка çĕкленнĕ, анчах кунта та, шел, хĕвĕшсе ÿкни те, таптанни те пур.

Эпĕ утнă май, çултан пăрăнкаласа, сарăлса ÿсекен, çирĕп туналлă, хăйсемех ман куçа кĕресшĕн çунакан хитре чечексене тататăп та алла пухатăп.

Вăрман хÿтлĕхне кĕрсен çил, тăруках пусăрăнса, лăш пулса, майĕпен пачах çухалчĕ. Анчах çулĕ самаях шакăрчакланчĕ. Ланкашки те, сулăнчăкĕ те, путăкĕ те пулчĕ ун хĕррисемпе. Шăлавар вĕçне йĕпе çапрĕ – курăк кунта типсех çитеймен пулас-ха.

Кунта ытларах çатрака шĕшкĕлĕх тата тураттисене сулмаклăн, армак-чармак тăсса-сарса янă юмансем хуçаланаççĕ. Тĕллĕн-тĕллĕн яштака хурăнсем, вăркăлă ăвăсем кашталанса ÿсеççĕ. Каврăç, çирĕк, çÿçе те курăнкалать. Йывăççен çулçисем, палăри-палăрми чĕлтĕртетсе, ытла та шăппăн, сас кăларма хăймасăр пăшăлтатаççĕ. Мĕн пĕтти пĕçереççĕши вĕсем?

Шăна-пăван вара хăлхана йÿçĕтсе нăйлатса, шăйлатса вĕрлесе пит-куça сĕмсĕррĕн тирĕнет, ыраттарса, кĕçтеттерсе, юн кăларса хăварать. Çула татса сар пĕсехеллĕ çирĕктăрри сикĕмĕн-сикĕмĕн ярăнса иртрĕ. Ак тата майракаллă нăрă вĕçсе иртрĕ, апла пулсан çанталăк паян-ыранах пăсăлмасть пулĕ-ха.

Мĕнех, кашни чĕр чун хăй пурнăçĕпе пурăнать. Этеме вара хитри те ырри çеç илĕртет. Итлесе пăхар-ха кайăксем шăрантаракан симфонине:

...Чăввик-чăввик-чăввик... Так-так-так-так... Шат-шат-шат-шат-шат... Чăрр-чăрр-чăрр... Чив-чив-чив-чив-чивчив... Чи-чи-чи-чи-чи...

Чĕпписем çитĕнсе, тĕреклене çитнипе савăнаççĕ пулĕ ĕнтĕ кайăксем. Ав мĕнле çăрăлтатаççĕ, чăйлатаççĕ, шиплетеççĕ чĕпписем тата! Те ваййи вĕсен çапла, те апат ыйтса нăйкаççĕ вĕсем. Ашшĕ-амăш йăви темĕнле ăшă пулсан та унтах ĕмĕрлейĕмĕн çав! Çут çанталăкăн йĕрки-саккунĕ çапла. Çăмăлах мар пулĕ ĕнтĕ вĕсене те пурнăçра пĕрремĕш хут, ашшĕ-амăш пулăшмасăр, хăйсем тĕлĕн вĕçеве тухма, апат та хÿтлĕх тупма. Пурнăçра сахал мар терт-нуши те, инкек-синкекĕ те, йăнăшĕ те пулĕ. Йывăрлăхсемпе кĕрешсе çунаттисем çеç ан хуçăлиннччĕ...

(Малалли çитес шăмат кунхи номерте).

Спорт хыпарĕсем

Хастар çамрăксем

Муркашри В. Егорова ячĕллĕ спорт шкулĕнче хастар çамрăксем кунсерен хăйсен ăсталăхне туптаççĕ. Тĕрлĕ ăмăртури результатсем вара шăпах тренировкăсен шайне кăтартса параççĕ.

Акă октябрĕн 6-мĕшĕнче Муркашсем Елчĕк районĕнчи Лаш Таяпана çитсе килнĕ. Унта çирĕм çиччĕмĕш Олимп ваййисен бронза призерĕ В. Андреев ячĕпе хăвăрт утакансен ăмăртăвĕ иртнĕ.

Чи кĕçĕннисен – 11 çулхи хĕр ачасен ăмăртăвĕнче пирĕн Анжела Федоровăна çитекенни пулман. Ун хыççăнах финиша В. Егорова ячĕллĕ спорт шкулĕн тепĕр воспитанникĕ Эмилия Терентьева утса çитнĕ. Çак ÿсĕмри арçын ачасенчен вара Сергей Белов «ылтăн» çĕнсе илнĕ. 1995–1996 çулсенче çуралнисен йышĕнче 3 çухрăм хăвăрт утса Лилия Степанова виççĕмĕш пулнă кăтартнă.

С. Беловпа А. Федорова маларах Сĕнтĕрвăрри районĕнчи Октябрьски салинче хăвăрт утакансен Е. Николаева парнисене çĕнсе илессишĕн иртнĕ ăмăртăвĕнче çĕнтерÿçĕсем пулма тивĕçнĕ. Çав ăмăртурах Э. Терентьева иккĕмĕш пулнă. 1997–1998 çулсенче çуралнă яшсенчен финиша Григорий Иванов пĕрремĕш, Стас Николаев виççĕмĕш утса çитнĕ.

А. ПЕТРОВ,

В. Егорова ячĕллĕ спорт шкулĕн завучĕ.

Раççей турнирĕнчен – çĕнтерÿпе

Октябрĕн 4–6-мĕшĕсенче Çĕрпÿ хулинче вăрçă, ĕç тата спорт ветеранне М. Краснова асăнса ячĕсен Пĕтĕм Раççейри бокс турнирĕ иртнĕ. Пирĕн районти «Ачасемпе çамрăксен спорт шкулĕ – «Сывлăх» ФСК-ри» С. Черкашинпа О. Сютруков тренерсен воспитанникĕсем те унта хутшăннă. Тĕрлĕ ăмăртусене хутшăнни, паллах, паха. Муркашри çамрăк боксерсем вара хутшăннă кăна мар, хăйсен пултарулăхĕпе ыттисене те тĕлĕнтерме пултарнă.

Саранск хулинчен, Чул хула облаçĕнчен, Çармăс Республикинчен тата ытти çĕртен пухăннă 200-е яхăн боксер вăй виçнĕ турнирта Иван Налимовпа Николай Пегасов, Алексей Корчагинпа Денис Грачев тĕрлĕ виçе категорийĕсенче кĕрешсе çĕнтерÿçĕ ятне тивĕçнĕ. Станислав Кожевниковпа Алексей Николаев 2-мĕш вырăнсем çĕнсе илнĕ.

Н. НИКОЛАЕВА.

Тĕреклĕ хуçа çĕре хисеплет

Малашлăха пăхакансем патĕнче

Киввине туххăмрах çĕмĕрмесĕр çĕннине алла илсе хуçалăха йĕркеллĕ тытса пырасси – ăсталăх. Ку енĕпе аталанма выльăх-чĕрлĕх отраслĕнче те, ÿсен-тăран продукцийĕ туса илнĕ çĕрте те, çĕнĕ техникăпа хĕç-пăшалланассинче те малта пыракан технологисене ытларах çул памалли куç кĕрет. Çапла тусан çеç эпир ума лартнă тĕллевсем патне хăвăртрах çитме пултаратпăр.

Района 2010 çулхи юпа уйăхĕнче (шăпах икĕ çул каялла) килсе кĕнĕ инвестор «Путь Ильича» агрофирмăна аталантарма пуçласан хăйне уйăрса панă ял хуçалăх çĕрĕсемпе тухăçлăрах усă курассине ÿстерессине малти вырăна лартрĕ. Çакă та, строительство ĕçĕсем пыни те, çĕнĕ технологисене аталантарни те Хорнуйсемпе Мăншаптаксене район пурнăçĕн малти фронтне кăларчĕç. Нумай çĕнĕлĕхе, районăн малашлăхĕн планĕсене эпир паян «Путь Ильича» агрофирма ура çине тăнипе, унăн аталану утăмĕсемпе çыхăнтаратпăр.

Ыран – Ял хуçалăхĕпе тирпейлекен промышленноç ĕçченĕн кунĕ. Паян ура çине тăрса пыракан агрофирма ĕçченĕсем те тивĕç ăна уявлама.

– Экономика аталанăвĕн хÿринче пыма эпир паян хамăр умра пĕр сăлтав та курмастпăр. Ял хуçалăхне аталантармалли патшалăх программисем пур, техника çĕнĕ те хăватлă, механизаторсем пĕри тепринчен маттуртарах та шанчăклăрах. Ырми-канми ĕçлесе уйхирте çĕкленнĕ пуянлăхăн пĕр пĕрчине те çухатмарăмăр эпир кăçал. Халĕ авă 500 пуç сумалли ĕне вырнаçмалăх çĕнĕ сарай хута ямалли саманта кĕтетпĕр. Кунпа пĕрлех çак калăпăшлă тепĕр сарай çĕклессипе ĕçсем пуçăнчĕç, – хĕпĕртесе калаçать хуçалăхăн ĕç тăвакан директорĕ В. Вязов.

Валерий Ивановичăн калаçăвне итленĕ май чун агрофирма хирĕсенелле, обществăлла выльăх-чĕрлĕх фермисенелле туртăнчĕ. Кун каç еннелле сулăннăччĕ те пĕлĕтсем хыçĕнчен курăнакан хĕвел кăвар сапнипе тавралăха каçхи шуçăм хитрелетнĕччĕ. Кĕр кунĕн илемĕ вĕççĕр мар. Ыран темĕнле пулать-ха?!

Асăннă агрофирмăна Хорнуй ял тăрăхĕнчен 804 гектар çĕр уйăрса панă. Вĕсенчен пĕр сотка çĕр те паян ĕççĕр выртмасть. Пачах та урăхла, агрофирма ĕçченĕсем ял тăрăхĕнчи усă курман 313 гектар çĕре те пусă çаврăнăшне кĕртме пултарнă. Агротехникăна пăхăнса пурнăçланă ĕçсем кĕр çитсен çимĕçĕсемпе те савăнтарнă. Хуçалăх ĕçченĕсем гектар пуçне 19 центнер тыră-пулă, 187 гектар çинчен 250-шар центнер кукуруза пухса кĕртсе хĕл валли 4 пин тонна силос хывса хăварнă.

– Малашлăха пăхса эпир ыррине кăна шанатпăр. Агрофирма ĕçченĕсемпе пĕр çын пек пулса ăна çывхартассишĕн ĕçлетпĕр. Урăхла юрамасть. Пĕр пус хурса виçĕ пус илессине тĕллевре тытатпăр, – позитивлăха çухатмасть Валерий Иванович. – Ыранхи кунпа пурăнса мĕн çуккине тăвас пулать, киввине çĕнетмелле, пĕлменнине вĕренмелле. Кунпа пĕрлех çĕнĕ технологисене çăварлăхласа ыранхи куна çирĕппрех пăхмалла, çĕнĕ шанчăксем çуратса пысăкрах тĕллевсем лартмалла.

Йывăрлăхсем умĕнче пуç усман ертÿçĕпе калаçатăп та ял хуçалăхĕ пурăнни куç умне тухать, ÿсĕмлĕ вăй хуни савăнтарать. Çанă тавăрса ĕçлесен япăхах та пурăнмастпăр иккен. «Путь Ильича» агрофирма кăçалхи 9 уйăхра харпăрлăхри 70 пуç ĕнерен 292 тонна сĕт суса илме мехел çитернĕ. Çак тапхăрта мăйракаллă шултра выльăхсен талăкри вăтам ÿт хушаслăхĕ те 700 – 800 грама çитнĕ. Ÿсĕм мар-и çакă? Анчах хуçалăх ĕçченĕсем хăйсен вăйĕ çине ытларах та шанаççĕ. Çывăх вăхăтрах хуçалăхра çĕнĕрен çĕкленнĕ 500 пуç ĕне вырнаçмалăх сарай хута каймалла терĕмĕр. Кунти ĕççене çĕнĕ технологипе йĕркелеме пăхнăран выльăхĕсем те ăратлисем кăна пулмалла. Çакна валли ĕççем пыраççĕ ĕнтĕ. Вологда облаçĕнчен 59 пуç ăратлă тынашка килсе çитнĕ. Тепĕр 100 пуç «Ударник» хуçалăхран туянассипе ĕççем пыраççĕ. 200 пуç Киров облаçĕнчен илсе килессипе те калаçусем вĕçленнĕ. Çапла вара ял бизнесĕ Хорнуй тăрăхĕнче пĕр вырăнта лармасть, куç умĕнчех аталанать, ыттисенче шанчăк çуратать.

– Хамăр бизнеса сĕтпе çыхăнтарас терĕмĕр те пысăк ĕне кĕтĕвне тухăçлă тытма апачĕ те самай кирлĕ пуласса курса тăратпăр. Çавăнпа та çĕрпе тĕллевлĕ усă курасси – умра тăракан пĕрремĕш тĕллев. Çак кĕркунне кăна эпир Ярославка ял тăрăхĕнче 200 гектар, Турай ял тăрăхĕнче 50 гектар çĕр арендăна илсе кĕрхи культурăсем вăхăтра акса хăвартăмăр. Кĕртрисем вара пĕтĕмпе 408 гектар йышăнчĕç. Кунпа пĕрлех кăçал нумай çул ÿсекен курăксене 180 гектар акса хăварни те пирĕншĕн пустуй ĕç пулмарĕ тесе шутлатăп, – ыррине шанса калаçать ĕç тăвакан директор.

Агрофирмăри ĕççемпе çывăхарах паллашсан кунта выльăхсене апатлантарас технологие тивĕçлĕ шая çитерсен тупăш утăмĕсем татах та сулмаклăрах пуласси пирки те иккĕленÿ çук. Паян кунта кашни çын хăйĕн çăкăрне хăй ĕçлесе илессипе тăрăшать. Ĕçлекенĕн ăнăçăвĕ те, Турă пани те, телейĕ те юнашарах. Асăннă хуçалăхра пулсан çакна кашни специалистпа ĕçчен ăнланни куç умĕнче. Малашлăха шанса ĕçлекенсем хушшинче вара çамрăксем ытларах пулни ĕмĕтсем пурнăçланассине пĕртте иккĕлентермест.

Ĕçченсем тенĕрен, вырăнти ертÿçĕ хуçалăхăн тĕп инженерне Г. Шарапова, А. Блинов инженер-строителе, В. Харьков тĕп энергетика, К. Димитриева ветеринари фельдшерне, О. Никитин механизатора, ĕнесене машинăпа сăвакан С. Иванова оператора, И. Васильев çамрăк инженера ыттисемшĕн тĕслĕх вырăнне илсе кăтартрĕ.

– Юлашки вăхăтра хамăр патăмăра çамрăксенчен 2 зоотехник, выльăх тухтăрĕ ĕçлеме илтĕмĕр. Çапах специалистсем çитсех каймаççĕ. Çавăнпа та малашлăха пăхакан çамрăксене хамăрпа çыхăнма сĕнетĕп, – терĕ çитес çул агрофирмăшăн татах та тухăçлăрах пуласса шанса Валерий Иванович.

А. БЕЛОВ.

Уйăх календарĕ

Çĕр ĕçченĕ, ялта пурăнакан халăх йăли-йĕркипе çак кунсенче Пукрав ăшши тытассипе тăрăшать. Мĕн ĕçлени вырăнлă-ха çывăх кунсенче? Ку ыйту çине сад-пахчаçăн уйăх календарĕ çакăн пек хурав парать:

Юпа уйăхĕн 14-мĕшĕ. Пÿлĕмри ÿсен-тăран сăтăрçисемпе кĕрешме меллĕ кун. Йăрансем çинче ĕçлеме юрать. Çуркунне вăрлăх акма çĕр хатĕрлемелле.

Юпа уйăхĕн 14 – 16-мĕшĕсем. Нимĕн те акма-лартма, куçарса лартма сĕнместпĕр. Çуркунне вăрлăх акма çĕр хатĕрлени пăсмасть. Купăста тăварлама тата йÿçĕтме тăхтăр.

Юпа уйăхĕн 16 – 18-мĕшĕсем. Йывăçсемпе тĕмсене касма мелсĕр вăхăт. Хăмла çырлин хунавĕсене пĕрле çыхса хĕл каçма çĕр çумне авса хуни вырăнлă. Улма-çырла йывăççисемпе тĕмсене лартмалли вăхăт. Йывăçсем çинчен типнĕ, анчах тăкăнман çимĕçсене пуçтармалла. Купăста тăварлама тата йÿçĕтме юрăхлă кунсем.

Юпа уйăхĕн 18 – 20-мĕшĕсем. Йывăçсемпе тĕмсем çинчен типнĕ туратсене иртмелле. Нумай çул ÿсекен чечексене йывăç кĕрпипе, торфпа, лăсăсемпе витмелле. Сад-пахчара шăшисем валли наркăмăшлă им-çам хума пуçламалла.

Юпа уйăхĕн 20 – 22-мĕшĕсем. Пÿлĕмри условисенче симĕсле çиме суханпа ыхра лартма юрать. Купăста йÿçĕтни вырăнлă. Хĕлле шăнма пултаракан культурăсене витмелле. Улмуççи вуллисене шăшисенчен сыхласа хÿтĕлев аркисем çыхмалла.

Юпа уйăхĕн 22 – 24-мĕшĕсем. Лартма та, шăварма та, апатлантарма та мелсĕр кунсем. Нумай çул ÿсекен чечексемпе çĕр çырлисене хĕле валли витмелле.

Юпа уйăхĕн 24 – 26-мĕшĕсем. Ÿсен-тăрана пачах касма юрамасть. Пÿлĕмри условисенче симĕсле çиме суханпа ыхра лартма юрать. Пÿлĕмри ÿсен-тăрана апатлантармалла.

Юпа уйăхĕн 26 – 28-мĕшĕсем. Нумай çул ÿсекен чечексем тĕлĕшпе сивĕрен хÿтĕлев ĕçĕсем тумалла. Улмуççисемпе грушăсен вуллисене шăшисем кăшласран лăсăсемпе е рубероидпа чĕркесе çыхмалла.

Юпа уйăхĕн 28 – 30-мĕшĕсем. Нимĕн те акма-лартма, куçарса лартма сĕнместпĕр. Пÿлĕмри условисенче симĕсле çиме суханпа ыхра лартни ытлашши мар.

Юпа уйăхĕн 30 – 31-мĕшĕсем. Çĕр çырли тĕммисене тата нумай çул ÿсекен чечексен плантацийĕсене ăшă тытмалла витĕр. Улмуççисемпе грушăсен вуллисене шăшисем кăшласран лăсăсемпе картлăр. Пÿлĕмри условисенче симĕсле çиме петрушка акма юрать.

Ялти спорт

Б. Павлова асăнса – 12-мĕш хут

Пурăннă пулсан Болеслав Павлов спорта аталантарассинче чылай ыра пуçару тунă пулĕччĕ. Анчах та вăхăтсăр çĕре кĕнĕ. Халĕ вара спортпа туслă пулнă пиччĕшĕн ячĕпе Виталий Павлов кашни çулах мини-футбол турнирне йĕркелет.

Иртнĕ шăмат кун та Тивĕшре Болеслав Павлова асăнса мини-футбол вăййисем питĕ интереслĕ иртрĕç. Унта пилĕк команда вăй виçрĕ: «Муркаш», «Шетмĕ», Ильич ячĕпе хисепленекен хуçалăхăн команди, «МетПласт» тата Мăн Сĕнтĕр райповĕн командисем. Çумăрлă çанталăка пăхмасăрах командăсем питĕ хĕрÿ вăйăсем кăтартрĕç.

Сăн ÿкерчĕкре: вăйă саманчĕ.

– Районти çамрăксем выляччăр тесе кăçалхи турнира Муркаш район командисене кăна хутшăнма ирĕк патăмăр. Малтанхи çулсенче пулсан кÿршĕ районсемпе хуласенчен те командăсем хутшăннă. Кăçалхипе 12-мĕш хут йĕркелерĕмĕр çак вăйăсене. Спортран аякра тăман пичче Болеслав вăхăтсăр çĕре кĕнĕ хыççăн 2000 çултанпа ирттеретпĕр мини-футбол турнирне, – пĕлтерчĕ ăмăртăва йĕркелекен Виталий Павлов.

Районти командăсенче çамрăксем кăна мар, ветерансем те пуррине ырламалла. «Ăруран ăрăва» тени спортра та пулмаллах.

Çумăра пула футбол хапхисем умĕнчи çĕр самаях çăрăнса пĕтнĕ, мечĕкĕ, паллах, пылчăклă, ÿкес пулсан та футболистсем йĕпе те таса мар курăк çине ÿкеççĕ... – акă вăл футбола чăнласах парăннă арçынсен вăййи тата командăсем хăйсен пуçарулăхĕпе ăмăртăва хутшăнни. Хушу мелĕпе хутшăнакансемшĕн ăмăрту яланах кичем иртет, Тивĕшре вара ăшă кăмăл, савăнăç хуçаланчĕ.

Çак вун иккĕмĕш хут иртнĕ ăмăртура «МетПласт» команда çĕнтерчĕ, 2500 тенкĕ укçан парнене тивĕçрĕ. 2-мĕш вырăна тухнă Мăн Сĕнтĕр райповĕн команди 2000 тенкĕ, 3-мĕш вырăнти Ильич ячĕпе хисепленекен хуçалăхăн команди 1500 тенкĕ хавхалану парнисене тивĕçрĕç. Призлă вырăн йышăнайманнисене те 500-шер тенкĕ парса хавхалантарчĕ Виталий Павлов – 12 çул хăйĕн пиччĕшĕн сăнарне асра тытса ирттерекен ăмăртусен улшăнми йĕркелÿçи тата спонсорĕ.

Н. НИКОЛАЕВА.

Автор сăн ÿкерчĕкĕ.

Тимлĕх

Никам та хваттерсĕр юлмĕ

Чăваш Республикин социаллă политикин пĕлтерĕшлĕ задачисенчен пĕри аслă ăру çыннисене пулăшасси пулса тăрать. Ветерансене пурăнма йĕркеллĕ условисем туса пама тăрăшаççĕ, пенсисене вăхăтра тÿлесе тăраççĕ, социаллă çăмăллăхсемпе тивĕçтереççĕ.

Аслă Отечественнăй вăрçă ветеранĕсене пурăнмалли çурт-йĕрпе тивĕçтерессин ыйтăвĕ те айккинче тăрса юлмасть. «Ветерансем çинчен» Федераллă саккунпа килĕшÿллĕн хăйсен пурăнмалли çурт-йĕр условийĕсене лайăхлатма тивĕç тесе палăртнă Аслă Отечественнăй вăрçă ветеранĕсемпе вăрçăра вилнĕ салтаксен тăлăх мăшăрĕсене пурăнмалли çурт-йĕр туянма свидетельствăсемпе тивĕçтереççĕ.

Пирĕн районта 2009 çулта асăннă свидетельствăсене 3 çын илнĕ, 2010 çулта – 136 çын, 2011 çулта – 52 çын. Кăçал 41 ветеран хăйĕн пурăнмалли çурт-йĕр условийĕсене лайăхлатнă.

2012 çулхи октябрĕн 1-мĕшĕ тĕлне пурăнмалли çурт-йĕр условийĕсене лайăхлатма 2005 çулхи мартăн 1-мĕшĕ хыççăн черете илнĕ Аслă Отечественнăй вăрçă ветеранĕсен, вăрçăра е вăрçă хыççăн вилнĕ инвалидсен тата вăрçă участникĕсен çемье членĕсен списокĕнче 6 çын. Вĕсем те çывăх вăхăтра хăйсен пурăнмалли çурт-йĕр условийĕсене лайăхлатĕç.

Хамăр инф.

Православи уявĕ

Ыран – Пукрав

Христосăн чăн тĕнĕпе пурăнакан çынсем хăйсен хуйхипе инкек-синкек вăхăтĕнче çÿлти патша Амăшĕнчен – пур хуйхăллисене те лăплантараканран – пулăшу илме ĕмĕтленеççĕ. Вĕсем Турă Амăшĕ хăй вилес умĕн апостолсене те, пур ĕненекене те: «Эпĕ сире тăлăха хăвармăп. Хам ывăл умĕнче сире тархасласах кĕл тăвăп, сире яланах витсе, хÿтĕлесе тăрăп», – текен сăмахсене асра тытаççĕ.

Пукрава Турă Амăшĕ хăй сăмахне пурнăçланине пĕлтерекен пĕр тĕслĕхе асра тытса паллă тăваççĕ. 910 çулхи сентябрь уйăхĕнче арабсем тинĕспе пырса Константинополь хули çине тапăннă. Хулана çавăрса илнĕ, грексене хăйсене парăнма хушнă. Çынсем шанăç çухатнă, вилĕме кĕтсе илме хатĕрленнĕ. Çапах та пĕр вырсарни куна хирĕç Валехри чиркĕве ватти-вĕтти пурте каçхи кĕлле пуçтарăннă. Пурте куççульпе йĕрсе Турă Амăшĕнчен пулăшу ыйтса кĕл тума пуçланă. Çав чиркÿрех таса пурнăçпа пурăнакан Андрейпа унăн вĕренекенĕ Епифаний те пулнă. Çĕрлехи кĕлĕ вăхăтĕнче таса Андрей çÿлелле пăхнă та чиркÿ куполĕ айĕнче сывлăшра Турă Амăшĕ çветтуй ангелсемпе, апостолсемпе, пророксемпе пĕрле тăнине курнă. Турă Амăшĕ сывлăшра чĕркуçленсе ларса пĕтĕм тĕнчешĕн, вăл шутра грек çыннисемшĕн те, хăйĕн ывăлне куççульпе тархасласа йăлăннă. Унтан хăй пуçĕ çинчи виткĕчне илнĕ те ик аллипе ăна халăх çинче сарса тытса витсе тăнă. Таса Андрейпа Епифаний çакăн çинчен патшана, патриарха каланă. Çак ыра хыпар часах чиркÿри пур çын патне те çитнĕ. Вара Туррăмăра та, Турă Амăшне те тав тумалли кĕлĕ йĕрки тунă.

Пукрав кунĕнче эпир Çветтуй Турă Амăшне савса ăна пире хÿтĕлеме тата пулăшма кĕл туса ыйтатпăр.

Пукрав кун кăнтăрлаччен кĕркунне, кăнтăрла хыççăн – хĕлле, тенĕ. Пукрав кун юр çусан хĕл юрлă пулать, çил хĕвел тухăçĕнчен вĕрсен – сивĕ хĕл пулать, тенĕ ваттисем.

Телепрограмма

с 15 по 21 октября 2012 года

ПОНЕДЕЛЬНИК, 15.10

ПЕРВЫЙ

5.00, 9.00, 12.00, 15.00, 18.00, 0.00, 3.00 Новости
5.05 «Доброе утро»
9.15 «Жить здорово!» 12+
10.25 Контрольная закупка
10.55 Модный приговор
12.20 «Время обедать!»
13.00 «Дешево и сердито»
14.00 Другие новости
14.25 Понять. Простить 12+
15.15 Т/с «УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ» 16+
17.00 Т/с «НЕРАВНЫЙ БРАК» 16+
18.50 «Давай поженимся!» 16+
19.50 «Пусть говорят» 16+
21.00 «Время»
21.30 Т/с «ОДНОЛЮБЫ» 12+
23.30 «Вечерний Ургант» 16+
0.20 «Городские пижоны» «Без свидетелей» 16+
0.50 «Городские пижоны» «Пропавший без вести» 16+
1.40, 3.05 Х/ф «РАЗВОД» 12+
4.00 Т/с «СЛЕДСТВИЕ ПО ТЕЛУ» 16+

РТР

5.00 Утро России
9.00 «1000 мелочей»
9.45 «О самом главном»
10.30 «КУЛАГИН И ПАРТНЕРЫ» 12+
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести
11.50 Т/с «ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ» 12+
12.50 «Все будет хорошо!» 12+
13.50, 16.45 Вести. Дежурная часть
14.50 Т/с «ЕФРОСИНЬЯ. ТАЕЖНАЯ ЛЮБОВЬ»
15.45 Т/с «КРОВИНУШКА»
17.50 Т/с «ПРИНЦЕССА И НИЩЕНКА» 12+
20.30 Спокойной ночи, малыши!
20.40 «Прямой эфир» 12+
21.30 Т/с «ЖИЗНЬ И СУДЬБА» 12+
23.25 «АЛСИБ. Секретная трасса»
0.30 «Девчата» 16+
1.10 Вести +
1.35 Х/ф «ДОМ ЧЕРНЫХ ТЕНЕЙ» 16+
3.35 Комната смеха
4.30 «Городок»

ЧУВАШИЯ

14.30-14.50 Вести-Чувашия
17.30-17.50 Вести-Чăваш ен
19.40-20.00 Вести-Чувашия
На канале «Россия 2»
11.20-11.50 Вести-Спорт–Чувашия

КУЛЬТУРА

7.00 «Евроньюс»
10.00 «Наблюдатель»
11.15 Генералы в штатском. Авраамий Завенягин.
11.45 Х/ф «ЗАПОМНИТЕ МЕНЯ ТАКОЙ»
12.50 «Больше, чем любовь»
13.30 Д/с «Планета людей». «Океаны. Погружение в синеву»
14.20 «Линия жизни»
15.10 «Пешком...» Москва чайная
15.40, 19.30, 23.30 Новости культуры
15.50 Х/ф «КАШТАНКА»
16.55 «Ускорение» Пулковская обсерватория.
17.25 «Эпоха барокко» «Вдохновленный Бахом» Фильм-концерт
18.25 Важные вещи. «Треуголка Петра»
18.40 Д/с «Секретный код египетских пирамид»
19.45 Главная роль
20.05 «Сати. Нескучная классика...»
20.45 Д/ф «Странная память непрожитой жизни. Сергей Урсуляк»
21.30, 1.40 Academia
22.15 «Тем временем»
23.00 Д/с «Запечатленное время». «Императорский Балтийский флот»
23.50 Д/ф «Актуальное кино с Людмилой Улицкой» «Внутри квадратного круга»
0.40 Д/ф «Шекспир против Шекспира»
1.30 Чарли Чаплин. Фрагменты музыки к кинофильмам
2.30 Д/ф «И оглянулся я на дела мои...»

НТВ

5.55 «НТВ утром»
8.35 Т/с «ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХТАРА» 16+
9.30, 15.30, 18.30 Обзор. Чрезвычайное происшествие
10.00, 13.00, 16.00, 19.00 Сегодня
10.20 «Живут же люди!» 0+
10.55 «До суда» 16+
12.00 Суд присяжных 16+
13.25 Т/с «УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ» 16+
16.25 «Прокурорская проверка» 16+
17.40 «Говорим и показываем» 16+
19.30 Т/с «ИНСПЕКТОР КУПЕР» 16+
21.25 Т/с «ПЯТНИЦКИЙ. ГЛАВА ВТОРАЯ» 16+
23.15 Сегодня. Итоги
23.35 Т/с «ПРОСНЕМСЯ ВМЕСТЕ?» 18+
1.30 Центр помощи «Анастасия» 16+
2.15 «Москва - Ялта - транзит» 0+
3.05 Т/с «ДЕВЯТЫЙ ОТДЕЛ» 16+
4.55 Т/с «ЧАС ВОЛКОВА» 16+

ВТОРНИК, 16.10

ПЕРВЫЙ

5.00, 9.00, 12.00, 15.00, 18.00, 0.00, 3.00 Новости
5.05 «Доброе утро»
9.15 «Жить здорово!» 12+
10.25 Контрольная закупка
10.55 Модный приговор
12.20 «Время обедать!»
13.00 «Дешево и сердито»
14.00 Другие новости
14.25 Понять. Простить 12+
15.15 Т/с «УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ» 16+
17.00 Т/с «НЕРАВНЫЙ БРАК» 16+
18.50 «Давай поженимся!» 16+
19.50 «Пусть говорят» 16+
21.00 «Время»
21.30 Т/с «ОДНОЛЮБЫ» 12+
23.30 «Вечерний Ургант» 16+
0.20 «Городские пижоны» «Без свидетелей» 16+
0.50 «Городские пижоны» «Обитель лжи» 18+
1.25 Т/с «ГОРОДСКИЕ ПИЖОНЫ» «КАЛИФРЕНИЯ» 18+
1.55, 3.05 Х/ф «ОСАДА» 18+
4.05 Т/с «СЛЕДСТВИЕ ПО ТЕЛУ» 16+

РТР

5.00 Утро России
9.00 «1000 мелочей»
9.45 «О самом главном»
10.30 «КУЛАГИН И ПАРТНЕРЫ» 12+
11.00, 14.00, 17.00, 20.55 Вести
11.50 Т/с «ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ» 12+
12.50 «Все будет хорошо!» 12+
13.50, 16.45, 4.45 Вести. Дежурная часть
14.50 Т/с «ЕФРОСИНЬЯ. ТАЕЖНАЯ ЛЮБОВЬ»
15.45 Т/с «КРОВИНУШКА»
17.55 Т/с «ПРИНЦЕССА И НИЩЕНКА» 12+
18.50 Футбол. Чемпионат Мира - 2014. Отборочный турнир. Россия - Азербайджан. Прямая трансляция
21.20 Спокойной ночи, малыши!
21.30 Т/с «ЖИЗНЬ И СУДЬБА» 12+
23.10 Специальный корреспондент. 16+
0.15 «Край янтарной лихорадки»
1.05 Вести +
1.30 «Честный детектив» 12+
2.05 Т/ф «КОШМАРНЫЙ МЕДОВЫЙ МЕСЯЦ» 16+
4.00 «Городок»

ЧУВАШИЯ

6.07-6.10, 6.35-6.41 Вести-Чăваш ен
7.07-7.10, 7.35-7.41 Утро Чувашии
8.07-8.10, 8.35-8.41 Утро Чувашии
9.00 Утренний гость (на чувашском языке)
9.30-9.45 Родительский день
11.30-11.50 Вести-Чăваш ен
14.30-14.50 Вести-Чувашия
17.35-17.55 Вести-Чăваш ен

КУЛЬТУРА

6.30 «Евроньюс»
10.00 «Наблюдатель»
11.15 Генералы в штатском. Александр Ферсман.
11.45 Х/ф «ЗАПОМНИТЕ МЕНЯ ТАКОЙ»
12.55 «Испытатель: парадокс об актере»
13.35, 18.40 Д/с «Секретный код египетских пирамид»
14.25, 21.30 Academia
15.10 «Мой Эрмитаж»
15.40, 19.30, 23.30 Новости культуры
15.50 Х/ф «ДВА ГУСАРА»
16.55 «Русская верфь»
17.25 «Эпоха барокко» А. Вивальди и Г. Гендель. Арии из опер
18.25 Важные вещи. «Грамота Суворова»
19.45 Главная роль
20.05 Власть факта. «Полярная эпопея»
20.45 «Это я и музыка...»
22.15 «Игра в бисер»
23.00 Д/с «Запечатленное время». «Моды 1956 года»
23.50 Х/ф «ЧЕРНЫЙ МОНАХ»
1.15 «Иван Дыховичный. Испытатель: парадокс об актере»

НТВ

5.55 «НТВ утром»
8.35 Т/с «ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХТАРА» 16+
9.30, 15.30, 18.30 Обзор. Чрезвычайное происшествие
10.00, 13.00, 16.00, 19.00 Сегодня
10.20 «Профессия - репортер» 16+
10.55 «До суда» 16+
12.00 Суд присяжных 16+
13.25 Т/с «УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ» 16+
16.25 «Прокурорская проверка» 16+
17.40 «Говорим и показываем» 16+
19.30 Т/с «ИНСПЕКТОР КУПЕР» 16+
21.25 Т/с «ПЯТНИЦКИЙ. ГЛАВА ВТОРАЯ» 16+
23.15 Сегодня. Итоги
23.35 Т/с «ПРОСНЕМСЯ ВМЕСТЕ?» 18+
1.30 Главная дорога 16+

СРЕДА, 17.10

ПЕРВЫЙ

5.00, 9.00, 12.00, 15.00, 18.00, 0.00, 3.00 Новости
5.05 «Доброе утро»
9.15 «Жить здорово!» 12+
10.25, 4.25 Контрольная закупка
10.55 Модный приговор
12.20 «Время обедать!»
13.00 «Дешево и сердито»
14.00 Другие новости
14.25 Понять. Простить 12+
15.15 Т/с «УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ» 16+
17.00 Т/с «НЕРАВНЫЙ БРАК» 16+
18.50 «Давай поженимся!» 16+
19.50 «Пусть говорят» 16+
21.00 «Время»
21.30 Т/с «РАЗВОД» 16+
23.30 «Вечерний Ургант» 16+
0.20 «Городские пижоны» «Без свидетелей» 16+
0.50 Т/с «ГОРОДСКИЕ ПИЖОНЫ» «БЕЛЫЙ ВОРОТНИЧОК» 16+
1.40, 3.05 Х/ф «СЕМЬ ЛЕТ В ТИБЕТЕ» 12+

РТР

5.00 Утро России
9.00 «1000 мелочей»
9.45 «О самом главном»
10.30 «КУЛАГИН И ПАРТНЕРЫ» 12+
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести
11.50 Т/с «ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ» 12+
12.50 «Все будет хорошо!» 12+
13.50, 16.45 Вести. Дежурная часть
14.50 Т/с «ЕФРОСИНЬЯ. ТАЕЖНАЯ ЛЮБОВЬ»
15.45 Т/с «КРОВИНУШКА»
17.50 Т/с «СЕРДЦЕ МАТЕРИ» 12+
20.30 Спокойной ночи, малыши!
20.40 «Прямой эфир» 12+
21.30 Т/с «ЖИЗНЬ И СУДЬБА» 12+
23.05 «Близкий Дальний. Предчувствие судьбы»
1.05 Вести +
1.30 Т/ф «ЗАКОН РАНДАДУ» 16+
3.35 Комната смеха
4.30 «Городок»

ЧУВАШИЯ

6.07-6.10, 6.35-6.41 Вести-Чăваш ен
7.07-7.10, 7.35-7.41 Утро Чувашии
8.07-8.10, 8.35-8.41 Утро Чувашии
11.30-11.50 Вести-Чăваш ен
14.30-14.50 Вести-Чувашия
17.30-17.50 Вести-Чăваш ен
19.40-20.00 Вести-Чувашия

КУЛЬТУРА

Канал начинает вещание с 10.0
10.00 «Наблюдатель»
11.15 Генералы в штатском. Николай Жуковский.
11.45 Х/ф «АРБАТСКИЙ МОТИВ»
13.05 Д/ф «Алтайские кержаки»
13.35, 18.40 Д/с «Секретный код египетских пирамид»
14.25, 21.30, 1.55 Academia
15.10 Красуйся, град Петров! Зодчий Карл Росси. Елагиноостровский дворец.
15.40, 19.30, 23.30 Новости культуры
15.50 Х/ф «ДВА ГУСАРА»
16.55 «Русская верфь»
17.25 «Эпоха барокко» Г. Гендель. Арии из опер
18.25 Важные вещи. «Латы Лжедмитрия»
19.45 Главная роль
20.05 «Абсолютный слух»
20.45 Д/ф «Петер Штайн. Театр... козы, оливки»
22.15 Магия кино.
23.00 Д/с «Запечатленное время». «Пора большого новоселья»
23.50 Х/ф «ВИОЛЕТТА»
1.30 А. Дворжак. «Славянские танцы»
2.40 Д/ф «Мировые сокровища культуры»

НТВ

Профилактика
10.00, 13.00, 16.00, 19.00 Сегодня
10.20 «Профессия - репортер» 16+
10.55 «До суда» 16+
12.00 Суд присяжных 16+
13.25 Т/с «УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ» 16+
15.30, 18.30 Обзор. Чрезвычайное происшествие
16.25 «Прокурорская проверка» 16+
17.40 «Говорим и показываем» 16+
19.30 Т/с «ИНСПЕКТОР КУПЕР» 16+
21.25 Т/с «ПЯТНИЦКИЙ. ГЛАВА ВТОРАЯ» 16+
23.15 Сегодня. Итоги
23.35 Т/с «ПРОСНЕМСЯ ВМЕСТЕ?» 18+
1.25 Квартирный вопрос 0+
2.30 «Живут же люди!» 0+
3.00 Т/с «ДЕВЯТЫЙ ОТДЕЛ» 16+
5.05 Т/с «ЧАС ВОЛКОВА» 16+

ЧЕТВЕРГ, 18.10

ПЕРВЫЙ

5.00, 9.00, 12.00, 15.00, 18.00, 0.00, 3.00 Новости
5.05 «Доброе утро»
9.15 «Жить здорово!» 12+
10.25 Контрольная закупка
10.55 Модный приговор
12.20 «Время обедать!»
13.00 «Дешево и сердито»
14.00 Другие новости
14.25 Понять. Простить 12+
15.15 Т/с «УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ» 16+
17.00 Т/с «НЕРАВНЫЙ БРАК» 16+
18.50 «Давай поженимся!» 16+
19.50 «Пусть говорят» 16+
21.00 «Время»
21.30 Т/с «РАЗВОД» 16+
23.30 «Вечерний Ургант» 16+
0.20 «Городские пижоны» «Без свидетелей» 16+
1.20 «Городские пижоны» «Гримм» 16+
2.15, 3.05 Х/ф «ВОЕННЫЙ НЫРЯЛЬЩИК» 16+

РТР

5.00 Утро России
9.00 «1000 мелочей»
9.45 «О самом главном»
10.30 «КУЛАГИН И ПАРТНЕРЫ» 12+
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести
11.50 Т/с «ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ» 12+
12.50 «Все будет хорошо!» 12+
13.50, 16.45, 4.45 Вести. Дежурная часть
14.50 Т/с «ЕФРОСИНЬЯ. ТАЕЖНАЯ ЛЮБОВЬ»
15.45 Т/с «КРОВИНУШКА»
17.50 Т/с «СЕРДЦЕ МАТЕРИ» 12+
20.30 Спокойной ночи, малыши!
20.40 «Прямой эфир» 12+
21.30 Т/с «ЖИЗНЬ И СУДЬБА» 12+
23.15 «Поединок» 12+
0.55 Вести +
1.20 Т/ф «СКРОЙ У ВСЕХ НА ВИДУ» 16+
3.05 Комната смеха
4.00 «Городок»

ЧУВАШИЯ

6.07-6.10, 6.35-6.41 Вести-Чăваш ен
7.07-7.10, 7.35-7.41 Утро Чувашии
8.07-8.10, 8.35-8.41 Утро Чувашии
9.00 Активная молодежь
9.15-9.45 Мир искусства. Академик Василий Дмитриев (на чувашском языке)
11.30-11.50 Вести-Чăваш ен
14.30-14.50 Вести-Чувашия
17.30-17.50 Вести-Чăваш ен
19.40-20.00 Вести-Чувашия

КУЛЬТУРА

6.30 «Евроньюс»
10.00 «Наблюдатель»
11.15 Генералы в штатском. Михаил Лаврентьев.
11.45 Х/ф «АРБАТСКИЙ МОТИВ»
13.05 Д/ф «Знамя и оркестр, вперед!..»
13.35, 18.40 Д/с «Секретный код египетских пирамид»
14.25, 21.30, 1.55 Academia
15.10 «Письма из провинции»
15.40, 19.30, 23.30 Новости культуры
15.50 Х/ф «НОС»
17.25 «Эпоха барокко»
18.30 Д/ф «Витус Беринг»
19.45 Главная роль
20.05 Черные дыры. Белые пятна.
20.45 Гении и злодеи. Иван Черняховский.
21.10, 2.40 Д/ф «Мировые сокровища культуры»
22.15 «Культурная революция»
23.00 Д/с «Запечатленное время». «Военно-полевая железная дорога»
23.50 Х/ф «ВИОЛЕТТА»
1.25 Камерный хор Московской консерватории. Художественный руководитель и дирижер Борис Тевлин

НТВ

5.55 «НТВ утром»
8.35 Т/с «ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХТАРА» 16+
9.30, 15.30, 18.30 Обзор. Чрезвычайное происшествие
10.00, 13.00, 16.00, 19.00 Сегодня
10.20 «Медицинские тайны» 16+
10.55 «До суда» 16+
12.00 Суд присяжных 16+
13.25 Т/с «УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ» 16+
16.25 «Прокурорская проверка» 16+
17.40 «Говорим и показываем» 16+
19.30 Т/с «ИНСПЕКТОР КУПЕР» 16+
21.25 Т/с «ПЯТНИЦКИЙ. ГЛАВА ВТОРАЯ» 16+
23.15 Сегодня. Итоги
23.35 Т/с «ПРОСНЕМСЯ ВМЕСТЕ?» 18+
1.30 «Дачный ответ» 0+
2.30 «Живут же люди!» 0+
3.00 Т/с «ДЕВЯТЫЙ ОТДЕЛ» 16+
5.00 Т/с «ЧАС ВОЛКОВА» 16+

ПЯТНИЦА, 19.10

ПЕРВЫЙ

5.00, 9.00, 12.00, 15.00, 18.00 Новости
5.05 «Доброе утро»
9.15 «Жить здорово!» 12+
10.25, 5.10 Контрольная закупка
10.55 Модный приговор
12.20 «Время обедать!»
13.00 «Дешево и сердито»
14.00 Другие новости
14.25 Понять. Простить 12+
15.15 Т/с «УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ» 16+
17.00 Т/с «НЕРАВНЫЙ БРАК» 16+
18.50 «Поле чудес»
19.50 «Пусть говорят» 16+
21.00 «Время»
21.30 «Голос» 12+
23.15 Х/ф «ЕВРОПА - АЗИЯ» 18+
0.50 «Иван Дыховичный. Жизнь на взлете» 16+
1.55 Х/ф «ПОДАЛЬШЕ ОТ ТЕБЯ» 16+
4.20 Т/с «СЛЕДСТВИЕ ПО ТЕЛУ» 16+

РТР

5.00 Утро России
8.55 Мусульмане
9.05 «1000 мелочей»
9.45 «О самом главном»
10.30 «КУЛАГИН И ПАРТНЕРЫ» 12+
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести
11.50 Т/с «ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ» 12+
12.50 «Все будет хорошо!» 12+
13.50, 16.45, 4.45 Вести. Дежурная часть
14.50 Т/с «ЕФРОСИНЬЯ. ТАЕЖНАЯ ЛЮБОВЬ»
15.45 Т/с «КРОВИНУШКА»
17.50 Т/с «СЕРДЦЕ МАТЕРИ» 12+
20.30 Спокойной ночи, малыши!
20.40 «Прямой эфир» 12+
21.30 «Юрмала-2012»
23.25 Х/ф «КРЫЛЬЯ АНГЕЛА» 12+
1.40 Х/ф «ОКОНЧАТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ» 16+
4.15 «Городок»

ЧУВАШИЯ

6.07-6.10, 6.35-6.41 Вести-Чăваш ен
7.07-7.10, 7.35-7.41 Утро Чувашии
8.07-8.10, 8.35-8.41 Утро Чувашии
9.05 Актуальное интервью
9.15-9.45 Телеюрă
11.30-11.50 Вести-ПФО
14.30-14.50 Вести-Чувашия
17.30-17.50 Вести-Чăваш ен
19.40-20.00 Вести-Чувашия

КУЛЬТУРА

6.30 «Евроньюс»
10.00, 15.40, 19.30, 23.30 Новости культуры
10.20 Х/ф «ШКУРНИК»
11.50 Д/ф «Гончарный круг»
12.00 Иностранное дело.
12.40 Д/ф «Рыцарь романтизма»
13.35 Д/с «Секретный код египетских пирамид»
14.25 Academia
15.10 «Личное время»
15.50 Х/ф «ГАМЛЕТ ЩИГРОВСКОГО УЕЗДА»
17.15 Билет в Большой
17.55 Д/ф «Георг Шолти. Создать Маэстро»
19.50 Смехоностальгия
20.20, 1.55 «Искатели» «Кавказский Грааль»
21.10 «Линия жизни»
22.00 Телеспектакль «КОНТРАКТ»
23.50 Х/ф «СТАРТ»
1.40 Д/ф «Мировые сокровища культуры»
2.45 Фантазии на темы вальсов и танго

НТВ

5.55 «НТВ утром»
8.40 «Женский взгляд» с Оксаной Пушкиной. Борис Невзоров 0+
9.30, 15.30, 18.30 Обзор. Чрезвычайное происшествие
10.00, 13.00, 16.00, 19.00 Сегодня
10.20 Спасатели 16+
10.55 «До суда» 16+
12.00 Суд присяжных 16+
13.25 «Суд присяжных. Окончательный вердикт» 16+
14.35 «Таинственная Россия: Псковская область. Огненный пес на воротах в ад?» 16+
16.25 «Прокурорская проверка» 16+
17.40 «Говорим и показываем» 16+
19.30 Т/с «ИНСПЕКТОР КУПЕР» 16+
21.25 Т/с «ПЯТНИЦКИЙ. ГЛАВА ВТОРАЯ» 16+
23.30 Т/с «ПРОСНЕМСЯ ВМЕСТЕ?» 18+
1.25 Х/ф «ХЕЛЛБОЙ-2: ЗОЛОТАЯ АРМИЯ» 16+
3.35 Т/с «ДЕВЯТЫЙ ОТДЕЛ» 16+

СУББОТА, 20.10

ПЕРВЫЙ

5.50, 6.10 Х/ф «КО МНЕ, МУХТАР!»
6.00, 10.00, 12.00, 15.00, 18.00 Новости
7.35 «Играй, гармонь любимая!»
8.20 М/ф «Джейк и пираты Нетландии»
8.50 «Смешарики»
9.00 Умницы и умники 12+
9.45 «Слово пастыря»
10.15 Смак 12+
10.55 «Фабрика звезд» 10 лет спустя»
12.15 «Абракадабра» 16+
15.15 «Да ладно!» 16+
15.50 «Народная медицина» 12+
16.50 «Жди меня»
18.10 «Человек и закон» 16+
19.15 «Минута славы» шагает по стране» 12+
21.00 «Время»
21.20 «Сегодня вечером» 16+
22.50 «Что? Где? Когда?»
0.00 Х/ф «ДЖОРДЖ ХАРРИСОН: ЖИЗНЬ В МАТЕРИАЛЬНОМ МИРЕ»
2.05 Х/ф «ФЛИКА»
3.55 Х/ф «СНАЙПЕР 3» 18+
5.35 Контрольная закупка

РТР

5.00 Х/ф «ДЕЛО № 306»
6.35 «Сельское утро»
7.05 Диалоги о животных
8.00, 11.00, 14.00 Вести
8.20 «Военная программа»
8.50 Субботник
9.30 «Городок»
10.05 «Где золото «Черного принца»?»
11.20 Вести. Дежурная часть
11.55 «Честный детектив» 12+
12.25, 14.30 Т/с «ГАИШНИКИ. ПРОДОЛЖЕНИЕ» 12+
15.05 Субботний вечер
16.50 «Танцы со звездами» Сезон-2012
20.00 Вести в субботу
20.45 Х/ф «ЛЮБОВЬ КАК НЕСЧАСТНЫЙ СЛУЧАЙ» 12+
0.25 Х/ф «ОТДАЛЕННЫЕ ПОСЛЕДСТВИЯ» 12+
2.45 Горячая десятка. 12+
3.50 Х/ф «ГЛАЗА НЕЗНАКОМЦА» 16+

ЧУВАШИЯ

8.10-8.20 Вести-Чăваш ен
10.05 Для вас, любимые. Концерт по заявкам
10.50-11.00 Солнечный зайчик (на чувашском языке)
14.20-14.30 Вести-Чувашия

КУЛЬТУРА

6.30 «Евроньюс»
10.00 Библейский сюжет
10.35 Х/ф «РЕВИЗОР»
12.40 Большая семья. Никита Высоцкий.
13.35 Пряничный домик. «Городецкие картинки»
14.05 Х/ф «ВНИМАНИЕ, ЧЕРЕПАХА!»
15.25 «Уроки рисования с Сергеем Андриякой» «Стекло».
15.55 «Атланты. В поисках истины» Авторская программа Александра Городницкого.
16.25 Гении и злодеи. Артур Конан Дойл.
16.55 Д/с «Планета людей» . «Пустыни. Испытание жарой»
17.45 «Послушайте!» Вечер Игоря Скляра в Московском международном Доме музыки
18.35 «Больше, чем любовь»
19.20 Д/ф «Никита Хрущев: взгляд из-за бугра»
21.00 «Романтика романса» Поют актеры театра и кино
21.55 «Белая студия»
22.35 Х/ф «СМЕШНАЯ ЛЕДИ»
1.00 «Испанская гитара» Шоу Рони Бенасе
1.55 «Легенды мирового кино»
2.25 «Обыкновенный концерт с Эдуардом Эфировым»

НТВ

5.35 Т/с «СУПРУГИ» 16+
7.25 Смотр 0+
8.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 Сегодня
8.15 «Золотой ключ» 0+
8.45 Их нравы 0+
9.25 «Готовим с Алексеем Зиминым» 0+
10.20 Главная дорога 16+
10.55 Кулинарный поединок с Оскаром Кучерой 0+
12.00 Квартирный вопрос 0+
13.20 СОГАЗ - Чемпионат России по футболу 2012/2013. «Анжи» - «Спартак» Прямая трансляция
15.30 «Бывает же такое!» 16+
16.20 Следствие вели... 16+
17.20 «Очная ставка» 16+
18.20 Обзор. Чрезвычайное происшествие
19.25 «Профессия - репортер» 16+
19.55 «Программа максимум. Расследования, которые касаются каждого» 16+
21.00 «Русские сенсации» 16+
22.00 Ты не поверишь! 16+
22.55 «Метла» Наталии Метлиной 16+
23.55 «Луч Света» 16+
0.30 «Школа злословия» Гасан Гусейнов 16+
1.15 «Спорт для всех. Настоящий Герой Алексей Колесников» 16+
1.50 Т/с «ПОГОНЯ ЗА ТЕНЬЮ» 16+
3.55 Т/с «ДЕВЯТЫЙ ОТДЕЛ» 16+

ВОСКРЕСЕНЬЕ, 21.10

ПЕРВЫЙ

6.00, 10.00, 12.00 Новости
6.10 Х/ф «ПРИМИТЕ ТЕЛЕГРАММУ В ДОЛГ» 12+
7.40 «Армейский магазин» 16+
8.20 М/ф «Аладдин»
8.45 «Смешарики. ПИН-код»
8.55 «Здоровье» 16+
10.15 «Непутевые заметки» 12+
10.35 «Пока все дома»
11.25 Фазенда
12.15 Среда обитания. «Еда без границ» 12+
13.20 Т/с «УЧАСТОК» 12+
16.30 «Кто хочет стать миллионером?»
17.40 «Большие гонки. Братство колец» 12+
19.10 «Муслим Магомаев. «Ты моя мелодия»
21.00 Воскресное «Время»
22.00 «Мульт личности» 16+
22.30 «Yesterday live» 16+
23.30 «Познер»
0.30 «Городские пижоны» Сверхновый Шерлок Холмс. «Элементарно» 16+
1.25 Х/ф «ЭРАГОН» 12+
3.20 Т/с «СЛЕДСТВИЕ ПО ТЕЛУ» 16+
4.10 Контрольная закупка

РТР

5.30 Х/ф «ОНИ БЫЛИ АКТЕРАМИ»
7.20 Вся Россия
7.30 Сам себе режиссер
8.20 «Смехопанорама»
8.50 Утренняя почта
9.30 «Сто к одному» Неделя в городе
11.00, 14.00 Вести
11.10, 14.30 Х/ф «САМАЯ СЧАСТЛИВАЯ» 12+
15.25 «Рецепт ее молодости»
16.00 «Смеяться разрешается»
18.15 «Битва хоров»
20.00 Вести недели
21.30 Х/ф «ОБРАТНЫЙ БИЛЕТ» 12+
23.30 «Воскресный вечер с Владимиром Соловьевым» 12+
1.20 Х/ф «ЭКСПЕРИМЕНТ» 16+
3.20 «Где золото «Черного принца»?»
4.15 «Городок»

ЧУВАШИЯ

10.20-11.00 Вести-Чувашия. События недели
На канале «Россия 2»
9.15-9.40 Вести-Спорт-Чувашия

КУЛЬТУРА

6.30 «Евроньюс»
10.00 «Обыкновенный концерт с Эдуардом Эфировым»
10.35, 0.30 Х/ф «ДУШЕЧКА»
11.55 «Легенды мирового кино»
12.20 М/ф «Золотая антилопа» «Дюймовочка»
13.50 Д/с «Сила жизни» Д/с (Япония - Франция - Новая Зеландия). «Япония»
14.45 «Что делать?»
15.30 Д/ф «Кремль-1812. Спасенные сокровища»
16.10 Поет Дмитрий Хворостовский
17.00 Итоговая программа «Контекст»
17.40, 1.55 «Искатели» «Сколько стоила Аляска?»
18.25 Х/ф «ДОЖИВЕМ ДО ПОНЕДЕЛЬНИКА»
20.05 Премьера сезона. Большой балет
22.15 «Олег Ефремов. Если я честный, я должен...» Вечер-посвящение в МХТ им. А. П. Чехова
23.35 Д/с «Выдающиеся женщины XX столетия. Уоллис Симпсон»
1.50 М/ф «Икар и мудрецы»
2.40 Д/ф «Мировые сокровища культуры» «Паленке. Руины города майя»

НТВ

5.50 МУЛЬТФИЛЬМЫ 0+
6.00 Т/с «СУПРУГИ» 16+
8.00, 10.00, 13.00, 16.00 Сегодня
8.15 «Русское лото» 0+
8.45 Их нравы 0+
9.25 Едим дома 0+
10.20 «Первая передача» 16+
10.55 «Еда без правил» с Сергеем Жигуновым 0+
12.00 «Дачный ответ» 0+
13.20 «Свадьба в подарок!» 16+
14.15 «Таинственная Россия: Шаманы. Куда ведут коридоры сознания?» 16+
15.10 Своя игра 0+
16.20 «Развод по-русски» 16+
17.20 И снова здравствуйте! 0+
18.20 Чрезвычайное происшествие. Обзор за неделю
19.00 «Сегодня. Итоговая программа»
20.00 Чистосердечное признание 16+
20.50 «Центральное телевидение. Информационно-развлекательный воскресный канал» 16+
23.20 Х/ф «АНТИКИЛЛЕР ДК» 16+
1.10 Т/с «ПОГОНЯ ЗА ТЕНЬЮ» 16+
3.00 Т/с «ДЕВЯТЫЙ ОТДЕЛ» 16+
5.00 Т/с «ЧАС ВОЛКОВА» 16+

Пĕлтерӳсем. Объявления

16 и 17 октября с 9-00 ч. Медицинский центр г. Чебоксары проводит медицинский осмотр состояния здоровья человека при помощи передовой компьютерной экспресс-диагностики в Моргаушском ФСК «Сывлăх», запись по тел.: 62-2-85. С вами работает высококвалифицированный врач Самакова Надежда Ивановна. Тел.: 8-906-385-28-09. Оплата 450 руб. Лицензия Д 231533 Рег. № 74 от 06.06.2003 г. 8-906-385-83-77.

Постановление администрации Ильинского сельского поселения Моргаушского района Чувашской Республики №71 от 10.10.2012 года.

О проведении публичных слушаний по проекту решения муниципального правового акта «Об изменении разрешенного использования земельного участка».

В соответствии со ст.28 Закона Российской Федерации от 06.10.2003г. №131-ФЗ «Об общих принципах организации местного самоуправления в Российской Федерации», ст. 14 Устава Ильинского сельского поселения Моргаушского района постановляю:

1. Провести публичные слушания по проекту муниципального правового акта «Об изменении разрешенного использования земельного участка» 26 октября 2012 года в 10 часов 00 минут в здании администрации Ильинского сельского поселения по адресу: Чувашская Республика, Моргаушский район, деревня Тренькино, улица Новая, дом 5.

2. Настоящее постановление подлежит официальному опубликованию в районной газете «Знамя победы».

Глава Ильинского сельского поселения Ю.В. ПЕРЦЕВ.

Проект муниципального правового акта
Об изменении разрешенного использования земельного участка

Руководствуясь п.10 ст.3 Федерального закона от 25 октября 2001 года №137-ФЗ «О введении в действие Земельного кодекса Российской Федерации», с учетом результатов публичных слушаний постановляю:

Изменить разрешенное использование земельного участка из категории «земли населенных пунктов»:

- с кадастровым номером 21:17:030101:68 площадью 600 кв. м., местоположение: Чувашская Республика, Моргаушский район, Ильинское сельское поселение, выселок Васильевка, ул. Прибрежная, д. 17 с «для выращивания овощей и картофеля» на «для ведения личного подсобного хозяйства».

С предложениями по проекту муниципального правового акта «Об изменении разрешенного использования земельного участка» обращаться в администрацию Ильинского сельского поселения Моргаушского района Чувашской Республики с 8-00 до 17-00 часов, кроме выходных дней. Последний день приема предложений 26.10.2012 года до 9-00 часов.

Секонд хенд «Б/Утик семейный» приглашает за покупками. Новое поступление верхней осенней, зимней одежды!!! Адрес: с. Моргауши, ул. 50 лет Октября, д. 25 (территория «Агропромснаба»). Тел.: 8-919-653-15-95. 3-5.

Заводские пластиковые окна в 2 раза дешевле! Замер, доставка бесплатно! Тел.: 8-906-385-29-30. 3-10.

Проводится конкурсный отбор для включения в кадровый резерв администрации Шатьмапосинского сельского поселения Моргаушского района Чувашской Республики

Администрация Шатьмапосинского сельского поселения Моргаушского района Чувашской Республики сообщает о приеме документов кандидатов, желающих участвовать в конкурсном отборе для включения в кадровый резерв администрации Шатьмапосинского сельского поселения Моргаушского района Чувашской Республики с 13 октября 2012 года.

Кадровый резерв формируется с учетом реестра должностей муниципальной службы, поступивших заявлений муниципальных служащих (граждан) и представляет собой список муниципальных служащих и лиц, не состоящих на муниципальной службе, отвечающих квалификационным требованиям, предъявляемым к соответствующим должностям, обладающих потенциальными способностями, необходимой профессиональной компетентностью для замещения вакантных или вновь образуемых должностей муниципальной службы, замещаемых без ограничения срока полномочий.

Для участия в отборе кандидаты для включения в кадровый резерв представляют следующие документы:

а) личное заявление;

б) собственноручно заполненная и подписанная анкета по установленной форме с приложением фотографии;

в) копия паспорта или заменяющего его документа (соответствующий документ предъявляется лично по прибытии на конкурс);

г) копии документов, подтверждающих необходимое профессиональное образование, стаж работы и квалификацию:

копию трудовой книжки или иные документы, подтверждающие трудовую (служебную) деятельность гражданина;

копии документов о дополнительном профессиональном образовании, о присвоении ученой степени, ученого звания, заверенные нотариально или кадровыми службами по месту работы (службы);

д) заключение медицинского учреждения об отсутствии заболевания, препятствующего поступлению на муниципальную службу;

е) отзыв непосредственного руководителя муниципального служащего с рекомендацией о включении муниципального служащего в кадровый резерв (характеристика - от гражданина, не состоящего на муниципальной службе);

ж) копию решения аттестационной комиссии (при наличии) о том, что муниципальный служащий подлежит включению в установленном порядке в кадровый резерв для замещения вакантной должности муниципальной службы в порядке должностного роста;

з) другие документы, предусмотренные законодательством, а также материалы, которые, по мнению муниципального служащего (гражданина), подтверждают его профессиональные заслуги (справки, публикации, дипломы, рекомендации, книги, брошюры, рефераты и другие).

Прием документов для участия в конкурсе осуществляется в течение 30 календарных дней со дня опубликования данного объявления по 11 ноября 2012 года включительно по рабочим дням с 8 до 17 часов по адресу: д. Шатьмапоси, ул. Первомайская, д.20/3.

За дополнительной информацией обращаться по телефону 68-5-36, факс 68-6-04, эл. почта mrgshatm_pos@cbx.ru официальный сайт администрации Шатьмапосинского сельского поселения.

Администрация Моргаушского района сообщает о наличии свободных земельных участков, распределяемых на праве аренды из категории «земли промышленности и иного специального назначения» для размещения и эксплуатации радиотелевизионной станции цифрового телевизионного вещания:

- с кадастровым номером 21:17:100101:147, местоположение: Чувашская Республика, Моргаушский район, Москакасинское сельское поселение, земельный участок расположен в северной части кадастрового квартала 21:17:100101, площадью 221 кв.м.

- с кадастровым номером 21:17:130501:1129, местоположение: Чувашская Республика, Моргаушский район, Ярославское сельское поселение, земельный участок расположен в западной части кадастрового квартала 21:17:130501, площадью 221 кв.м.

Заявки принимаются в течение месяца с даты опубликования объявления по адресу: 429530, село Моргауши, улица Мира, дом 6 (здание администрации), кабинеты № 312 и 317, с 8-00 час. до 17-00 час. ежедневно, кроме выходных дней. Телефон для справок: 62-2-66.

* * *

Вăкăр, пăру, сурăх туянатпăр.
Тел.: 8-987-665-02-13.

* * *

В кафе «Сибнефть» (д. Юнгапоси) срочно требуются повара, оплата высокая. Тел.: 8-953-011-09-60.

* * *

Проекты зданий и инд. домов, электро-, водо- и газоснабжения, сметы. Свид. СРО. ООО «Инттехс», с. Моргауши, ул. Мира, 9А. Тел.: 62-6-03.

* * *

Ноябрĕн 5-мĕшĕнче çиччĕмĕш пăруламалли хĕрлĕ тĕслĕ ĕне сутатăп. Тел.: 8-905-197-61-21, 64-5-83.

* * *

Продаю песок, гравмассу, бой кирпича с доставкой.
Тел.: 8-905-347-99-15, 67-66-95. 9-10.

* * *

Урпа, тулă сутатпăр. Леçсех паратпăр.
Тел.: 8-919-671-96-26.

* * *

Вĕтĕ çĕр улми сутатăп.
Тел.: 8-927-847-20-55, 8-952-021-75-90. 3-3.

* * *

Покупаем дорого волосы (до 85000 руб. за 1 кг.) 19 октября (в пятницу) с 9 до 14 час. в парикмахерской «Ольга», ул. Гагарина, д. 2.

* * *

Апрель уйăхĕнче пăруламалли хура-шурă тĕслĕ тынашки сутатăп. Кашмаш ялĕ. Тел.: 8-906-133-29-07. 1-3.

* * *

Май уйăхĕнче пăруламалли хура-шурă ĕне сутатпăр. Тел.: 8-987-676-25-56.

* * *

Кафе «ЮМАН» (д. Тренькино) принимает заказы на проведение дней рождений, юбилеев, встреч, праздничных вечеров. Продаю автомашину «Нива» 2010 года выпуска, пробег 20000 км. Тел.: 8-903-346-74-23.

* * *

Цифровое спутниковое телевидение высокой четкости FULL и HD. Триколор. Телекарта от 2000 руб. Дилер по Моргаушскому району. Тел.: 8-906-385-29-30. 8-10.

* * *

Продаю: кирпич одинарный М-100; М-125; М-150; керамический полуторный М-125; двойной керамический; силикатный белый, желтый; КББ р-р 20х20х40; красный половняк, некондиция, гравмассу, керамзит. Доставка и разгрузка на манипуляторе. Документы. Тел.: 8-903-358-20-97, 8(8352)44-20-97. 2-13.

* * *

Продаю с доставкой: кирпич керамический, силикатный (любых цветов); блоки керамзитобетонные, газосиликатные, фундаментные, пеноблоки; кольца колодезные; трубы асбестоцементные, профильные; арматура, цемент, сухие смеси, шифер, рубероид, профнастил, пиломатериалы. Металлоконструкции: гаражные ворота, калитка, забор, беседка, теплица, козырьки (навесы), решетки, кладочные сетки, печи, мангал, скамейки и т. п. Услуги крана-манипулятора. Тел.: 8-903-357-4675, 8-927-880-0483. 4-10.

* * *

Работа в Москве и МО: фасовщицы, упаковщицы, грузчики, комплектовщики. Жилье, питание, транспорт – БЕСПЛАТНО. Вахта 15, 20, 30, 45 дней, з/п от 27 000 руб. (своевременная). Тел.: 8(8352) 36-42-92, 36-42-94. 4-5.

* * *

Продам: кровати армейского образца – 1000 руб.; матрац, подушка, одеяло – 700 руб.; дверь металлическая производство Китай – 3000 руб. Доставка бесплатная. Тел.: 8-915-051-94-23, 8-916-417-06-84. 4-12.

* * *

ГРАВМАССА, ЩЕБЕНЬ (доломитовый, гранитный, известковый), КЕРАМЗИТ, ПЕСОК (речной, карьерный), БЕТОН, ТОРФ, с доставкой до 30 т. за 1 рейс.
Тел.: 8-927-668-70-15. 6-12.

* * *

Закупаю бычков, телок, баранов.
Тел.: 8-905-343-46-23. 9-10.

* * *

Вăкăр, пĕчĕк пăру, сурăх туянатпăр.
Тел.: 8-905-343-60-63. 2-10.

* * *

ООО «ОБРЯД» оказывает следующие виды ритуальных услуг:
Изготовление и установка надгробных памятников, также для умерших (после 12.06.1990 г.) участников ВОВ.
Реализует кресты, гробы, ограды, столы, скамейки, венки и пр.
Изготовление портретов на гранитной плите.
г. Чебоксары, переулок Ягодный, д. 4 «А», тел.: 8(8352)35-10-83, 8-903-389-99-29.
с. Моргауши, ул. Гагарина, д. 2, тел.: 8-903-063-41-42. 1-3.

Продаем: доски 25-50 мм (обрезные, необрезные), брус любого сечения, жерди, подтоварник. Изготовим на заказ: срубы, беседки любого размера. Цена договорная, доставка по району бесплатно. Тел.: 8-927-667-28-32, 8-919-679-18-11. 4-10.

ПЛАСТИКОВЫЕ ОКНА от производителя. Кредит, рассрочка, скидка до 35%, пенсионерам дополнительная скидка. Каждое седьмое окно в подарок. Замер и доставка бесплатно. Прием заказов: с. Моргауши, ул. Гагарина, 16а. Тел.: 8-917-662-71-65, 8-917-662-71-64. 3-10.

ТЦ «ЛОТОС» реализует керамзитобетонные блоки, профнастил от 220 р.за п/м, трубы для ограды диаметром 60 – 120 руб. п/м, трубы вор от диаметром 133 – 460 руб., диаметром 114 – 360 руб. за п/м, профильные трубы 40х20 – 56 руб. Тел.: 48-33-46, 8-917-661-02-32. 9-10.

МЫ ПОМОЖЕМ ЗАРАБОТАТЬ!!!
В Москву и Московскую обл. требуются
ФАСОВЩИЦЫ, ГРУЗЧИКИ
Питание, проживание — БЕСПЛАТНО.
Вахта. Выезд группами до предприятия.
Гарантии. З/п 27 000 – 35 000 руб.
Тел.:8(8352)29-80-30, 29-50-30. 1-4.

Продаем пропаренные керамзитобетонные блоки, цемент, керамзит. Адрес: с. Моргауши, «Агропромснаб». Тел.: 8-905-340-07-78. 5-10.

СПУТНИКОВЫЕ АНТЕННЫ 2500 руб. РАССРОЧКА. ТРИКОЛОР. ТЕЛЕКАРТА. Тел.: 905-345-77-19. 10-10.

ОКНА VEKA на века. Металлические двери из Йошкар-Олы. Гарантия 3 года. Под ключ. Тел.: 8-919-666-39-02, 8(83547)23-2-96. 3-5.

«Центр компьютерной грамотности» приглашает на курсы:
- 1С:Бухгалтерия 8.2 (3 недели)
- Компьютер с нуля (2 недели)
- Интернет для начинающих (5 дней)
- Бухгалтерский учет + 1С (4 недели)
- Субботняя школа 1С:Бухгалтерия 8.2
Начало занятий 15 октября
Тел.: 50-25-80 (Чебоксары) и 73-73-62(Новочебоксарск)

Прогноз погоды

	суббота 13 октября			
Местное время	04:00	10:00	16:00	22:00
Облачность %				
Осадки мм				
Температура °С	+6	+7	+8	+6
Давление мм	742	739	739	740
Влажность %	97	93	89	94
Ветер м/сек	2	1	4	4
	В	С-В	З	З
Солнце восход / заход		07:21	17:56	
Луна восход / заход		04:23	16:41	

	воскресенье 14 октября			
Местное время	04:00	10:00	16:00	22:00
Облачность %				
Осадки мм				
Температура °С	+6	+6	+6	+4
Давление мм	742	745	749	751
Влажность %	95	88	65	82
Ветер м/сек	5	6	7	5
	З	З	З	З
Солнце восход / заход		07:23	17:53	
Луна восход / заход		05:47	17:00	

	понедельник 15 октября			
Местное время	04:00	10:00	16:00	22:00
Облачность %				
Осадки мм				
Температура °С	+3	+5	+7	+5
Давление мм	753	754	755	755
Влажность %	87	77	65	90
Ветер м/сек	5	5	5	4
	Ю-З	Ю-З	Ю-З	Ю
Солнце восход / заход		07:25	17:51	
Луна восход / заход		07:14	17:21	

	вторник 16 октября			
Местное время	04:00	10:00	16:00	22:00
Облачность %				
Осадки мм				
Температура °С	+6	+8	+9	+9
Давление мм	754	753	752	751
Влажность %	95	91	91	95
Ветер м/сек	4	4	5	4
	Ю	Ю	Ю-З	Ю
Солнце восход / заход		07:27	17:48	
Луна восход / заход		08:43	17:47	

	среда 17 октября			
Местное время	04:00	10:00	16:00	22:00
Облачность %				
Осадки мм				
Температура °С	+10	+13	+14	+9
Давление мм	749	746	746	748
Влажность %	97	92	91	90
Ветер м/сек	4	5	5	4
	Ю	Ю	З	С-З
Солнце восход / заход		07:30	17:46	
Луна восход / заход		10:11	18:21	

ИЗВЕЩЕНИЕ О СОГЛАСОВАНИИ ПРОЕКТА МЕЖЕВАНИЯ ЗЕМЕЛЬНОГО УЧАСТКА

Настоящим извещением уведомляем участников долевой собственности на земельный участок с кадастровым номером 21:17:121301:1, о месте и порядке ознакомления с проектом межевания земельного участка, образованного в счет земельной доли. Предметом согласования являются размер и местоположение границ выделяемого земельного участка.

Заказчиком проекта межевания является: Трофимов Владимир Николаевич, адрес: Чувашская Республика, Моргаушский район, Ярабайкасинское сельское поселение, д. Ермаково, ул. Школьная, д. 9.

Проект межевания земельных участков подготовлен кадастровым инженером Николаевым А.В., номер квалификационного аттестата 21-11-68. Почтовый адрес и адрес электронной почты, по которым осуществляется связь с кадастровым инженером: 429530, Чувашская Республика, Моргаушский район, с. Моргауши, ул. Ленина, д. 41/5. E-mail:arshin21@yandex.ru

Кадастровый номер исходного земельного участка 21:17:121301:1. Адрес местоположения: Чувашская Республика, Моргаушский район, территория землепользования СХПК «Дружба», земельный участок расположен в северо-западной части кадастрового квартала 21:17:121301, площадью 2,62 га.

С проектом межевания земельных участков можно ознакомиться по адресу:429530, Россия, Чувашская Республика, Моргаушский район, с. Моргауши, ул. Ленина, д. 41/5.

Обоснованные возражения после ознакомления с проектом межевания относительно размера и местоположения границ земельных участков принимаются в течение 30 дней со дня опубликования данного извещения по адресу: 429530, Чувашская Республика-Чувашия, с. Моргауши, ул. Ленина, д. 41/5 ООО «Аршин» и в филиале ФГБУ «ФКП Росреестра» по Чувашской Республике-Чувашии, по адресу: Чувашская Республика-Чувашия, г. Чебоксары. пр. Московский, д. 37.

Муркаш районĕнчи «Çĕнтерӳ ялавĕ» хаçат

УЧРЕДИТЕЛЬСЕМ:
Чăваш Республикин Культура, национальноçсен ĕçĕсен, информаци политикин тата архив ĕçĕн министерстви.
ЧР Культура, национальноçсен ĕçĕсен, информаци политикин тата архив ĕçĕн министерствин «Муркаш районĕн «Çĕнтерӳ ялавĕ» хаçат редакцийĕ» автономи учрежденийĕ.

Тĕп редактор А.И. ТИХОНОВ.

АДРЕС: 429530, Чăваш Республики, Муркаш ялĕ, Мир урамĕ, 9А çурт.
ТЕЛЕФОНСЕМ: тĕп редактор - 62-1-36, яваплă секретарь - 62-2-82, бухгалтери - 62-1-35, пайсем: общество пурнăç пайĕ - 62-2-82, экономика тата социаллă пурнăç пайĕ - 62-1-38.
Факс: 62-1-36. E-mail: morpress@cbx.ru, redaction@cbx.ru

Çыхăну, информаци технологийĕсен тата массăллă коммуникаци сферине пăхса тăракан Федераллă службăн Чăваш Республикипе – Чăваш Енпе ĕçлекен управленийĕ 2009 çулхи раштавăн 7-мĕшĕнче ПИ ТУ 21-00073 № регистрациленĕ.

Калăпăшĕ 2 пичет листи.
Ал çырăвĕсене рецензилемеççĕ, каялла тавăрса памаççĕ, 2 страницăран пысăкраххисене йышăнмаççĕ.
Рекламăпа пĕлтерӳсен чăнлăхĕшĕн вĕсене паракансем яваплă.

ИЗДАНИ ИНДЕКСĔ: 54822.
Хаçат юн тата шăмат кунсерен тухать.
Номер дежурнăйĕ Макарова Р.А.
Пичете панă 12.10.2012 ç.
Пичете памалли вăхăт: графикпа – 17 сех. 20 мин., чăннипе – 17 сех. 20 мин.
Заказ Тираж 4683.

Номер набран и сверстан в АУ ЧР «Редакция Моргаушской районной газеты «Çĕнтерӳ ялавĕ», отпечатан в типографии ГУП "ИПК "Чувашия": 428019 г. Чебоксары, пр. И. Яковлева,13. Качество печати соответствует оттискам, предоставленным редакцией.